

TORSDAG 8 MARS. NR 10/2012

Ta för er, tjejer!

Sidan 2

Skyll inte allt på kyrkoskatten
Sidan 5

Bara handskarna köper hon nya
Sidan 6

Religion blir lätt ett vapen för nationalism

Kopplingen mellan religionsfrihet och demokrati uppmärksammas alltmer internationellt.

Organisationen Martyrkyrkans vänner fyller 30. Hos dem väcker läget i Syrien stor oro. **SIDAN 4**

Nu chattar kyrkan på svenska Sidan 7

Ansikte mot ansikte med sitt helgon

Sidan 8

Företagare i kyrkan jobbar också med hjärtat

Sidan 10

Kristinas tro ger glöd åt Duvemålamusikal

Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Får präster veta mera?

KP DET PÅGÅR en intern armbrytning inom kyrkan. Den flyter som en trög underström som syns i enskilda beslut, men som också kan spåras i vad som lyfts upp till diskussion. Ibland kan det vara svårt att se ”vad som egentligen sägs i det som sägs”. Ibland är det solklart, som när nyvalda kyrkomötesombudet Sami Ojala deklarerar att han den här perioden kommer att jobba för att frånta biskoparna deras rösträtt i kyrkans högsta lagstiftande och beslutande organ. Att biskoparna får sitta på första parkett och delta i varje steg i beslutsprocessen är både odemokratiskt och dålig förvaltningskultur, tycker förvaltningschefen Ojala i Nurmijärvi församling.

Han föreslår en modell där biskoparna kan ge expertutlåtanden, men där de folkvalda röstas.

ALLT verkar logiskt – om allt bara handlade om förvaltning och majoritetsdemokrati. Kyrkan som organism kompliceras emellertid av den andra ådra som pulserar i helheten. Den som kallas ”ämbetsstrukturen” och med förenkling kan beskrivas som det teologiska ansvar som specialisterna inte bara står för, utan också lovat inför Gud och församling att bära. Specialisterna, läs: prästerna och bland dem de främsta bland bröder och systor, *primus inter pares*, eller biskoparna.

DET ÄR HÄR det kniper. Det sitter så illa i ett modernt samhälle att säga att det i en viss typ av frågor finns sådana som bara på grund av sitt ämbete ibland skulle ha ett större ansvar – mera ”say” – än någon annan. Och visst, i kyrkomötet är det ju ett effektivt sätt att fridlysa alla krångliga frågor om de stämplas som rena lärofrågor för att hålla lekmannavågen stängd. Samtidigt: Om det är så att det alltid räcker till att aktivt vilja delta och bära sin kyrka, om en ann är lika god som en ann i både demokratiskt och teologiskt ansvar, tja, vad behöver kyrkan då alls prästerna till? Vill vi ha en kyrka där majoriteten alltid avgör vad vi tror? Är det rentav så att det under vissa av kraven kan ligga sekler av revanschlust som snuddar vid ett latent prästförakt?

Den här frågan måste vi lekmän också våga ställa oss. Prästerna kan det nämligen av naturliga orsaker inte. Biskop Björn Vikström kommenterar hos Kotimaa24 Ojalas utspel med att det är viktigt att både den episkopala och den demokratiska linjen är representerad och står i dialog med varandra. I Sverige har biskoparna mist sin rösträtt i kyrkomötet och avger enbart utlåtanden. Den modellen vill Vikström inte ha.

MEDLEMSFLYKT och minskande synlighet i det ofentliga rummet är relativt sett snabba och synliga förändringar som i sig fått symbolisera kyrkans ”kriser”. Ändå är spänningen mellan den demokratiska linjen och ämbetslinjen en stor, ja kanske den största utmaningen internt sett. Den är en klyfta som av bägge sidor kräver mycket respekt, självinsikt och mod för att överbrygga. Utgången av den processen kommer att styra vilken slags kyrka vi har i framtiden.

”Vill vi ha en kyrka där majoriteten alltid avgör vad vi tror?”

PROFILEN: BETTINA SÅGBOM

”Om jag fick leva om mitt liv önskar att jag hade förstått mig själv lite bättre och inte ställt så höga krav på mig själv.”

Vill sluta styra och ställa

Hon växte upp bland män och killar och lärde sig att bli en tuff brud och inte en snäll flicka. Hon hatar orättvisor men har fått lära sig att världen inte är svartvit utan snarare ganska grå. Att ha stark vilja och ett stort kontrollbehov är både bra och besvärligt.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

När **Bettina Sågbom** var femton sommarjobbade hon på gravgården i Hangö. Då insåg hon för första gången hur grymt elaka vuxna människor kan vara med varann.

– En av tanterna som jobbade där hade blivit upphöjd i förmansställning. Hon fick kanske 50 penni mer i timmen än de andra och det tyckte ju inte de andra om. Hon grät alla dagar den där stackars kvinnan.

Att hon den gången öppnade munnen, skällde ut huvudmobbaren och sa till tanterna att de betar sig som småungar i en sandlåda ångrar hon inte alls.

– Hur kan man vara så förbannat elak att man får någon annan att gråta för 50 penni mer i timmen? Det sa jag högt i matsalen. Jag tror att det är viktigt att avreagera sig, att man inte bara står och ser på.

Bettina Sågbom har alltid varit den som har åsikter och – som hon själv uttrycker det – sätter näsan dit där den inte hör hemma.

– Min ex-man sa alltid *”one day that mouth of yours is gonna get you into serious trouble”* (ung. du kommer att få besvär med din stora käft).

Orättvisor upprör

Så mycket trubbel har hon kanske inte haft på grund av sitt temperament och sin frispråkighet, men en del ändå. Bland kolleger på Yle spred sig ryk-

tet om Bettinas häftiga temperament, ”hon är fan själv”.

– Jag blev jätteförvånad för jag förstod inte alls varifrån det kom. Det var antagligen för att jag haft ett vredesutbrott någon gång, ofta av god orsak. Det låter värre än det är – så här det alltid hemma hos oss, för vi har alla ett häftigt humör.

Och vad är det då som gör Bettina Sågbom riktigt upprörd? Orättvisor.

– Jag minns när de i tiderna skulle börja med ett nytt debattprogram på radion. Men i stället för att använda oss kvinnor som jobbade där gick man och hämtade män utifrån för när det skulle göras debatt skulle det vara karlar. Då tog jag debatt i saken och sa att nog kan en kvinna klara av att dra en debatt lika bra som en man.

– Och en gång har jag kastat en telefonkatalog på **Kjell Ekholm** när jag tyckte han kom med orättvis kritik.

Pappas pojkflicka

Bettina föddes i en familj där hon var den första flickan i sin fars släkt på väldigt länge. Senare fick hon två bröder.

– Min pappa behandlade mig som en pojke. Jovisst satt han och kammade mitt självlockiga och trassliga hår och gjorde flåtor och rosetter men mentalt betonade han inte flickigheten alls.

Hon och hennes två år yngre bror kunde slåss handgripligen, när mamma inte såg.

– Jag hade lärt mig ett knep hur man bände någons arm bakom ryggen så där som polisen gör. Han blev alldeles tokig när jag höll fast honom så där.

Men könsfördelningen i hennes barndomshem var traditionell: mamma stannade hemma med barnen, skötte maten och disken. Pappa körde bilen och båten och klippte gräset.

– Men hemma hos oss är det jag som kör både bilen och båten. Men det beror kanske mer på att jag är kontrollfreak – och på att min man är snäll.

Lika lön, lika jobb

En gång för många år sedan då Bettina Sågbom intervjuade **Liza Marklund** ville Marklund veta om hon var feminist.

– Jag blev lite ställd då minns jag.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Normalmogatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Andreas Andersson
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank: Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Andreas Andersson

Tryck:
Botnia Print, Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, **prenumeration@kyrkpressen.fi**.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 62 €
Utlandet 71,50 €

Det är inte en fråga man får i Finland så jag stammade fram någonting och bad henne definiera vad hon menade med feminist.

Nuförtiden svarar hon jo, visst är hon feminist. Hon inser att vi lever i ett ganska jämlikt samhälle, men det finns ännu saker att göra.

– Det som upprör mig mest är att du inte får lika lön för lika jobb. En gång gjorde jag ett radioprogram från ett bageri. De gjorde exakt samma jobb men männen hade högre lön. Det sades att männen hade det därför att de lyfte tyngre degkärn än kvinnorna. Men kvinnorna var säkert bättre på att göra någonting annat!

Hon skulle önska att kvinnorna lärde sig att ta för sig, inte vara så förban-

OM BETTINA SÅGBOM fick välja ny karriär i dag skulle hon kanske göra något riktigt fysiskt, som att bygga trädgårdar och murar med sten.
– Kvinnor måste lära sig att ta för sig och inte vara så snälla, säger Sångbom i KP:s intervju inför kvinnodagen.

nat snälla och bara säga att aha, jag får sådan lön, aj så kiva!

– Jag är jättenöjd med att skatteuppgifterna är offentliga i det här landet. Jag har själv använt dem och gått in till chefen och pekat att se här, sådana här årsinkomster har den här manliga programledaren. Att hur är det möjligt, vi har ju helt samma uppgifter och har jobbat lika länge.

Trycka på bromsen

En annan sak hon brinner för är djurens rättigheter. Hemma på torkskåpet finns en post-it-lapp: 18 procent av jordens växthusutsläpp kan härledas till köttindustrin.

– Det är därför jag har svårt för Bibeln också, för att bara människan har

ett värde, det som kallas skapelsen är ingenting.

Med tiden har hon lärt sig att man inte kan ta alla strider. För några år sedan var hon tvungen att ta itu med sitt kontrollbehov på allvar.

– Jag mädde skit och behövde grubbla över varför jag gör saker som jag gör. Jag lärde mig upptäcka att ”nu gör jag det igen” och trycka på bromsen.

Hon har börjat fråga sig vad det beror på om det alltid blir bråk om samma saker därhemma.

– Med min äldsta son styrde jag och ställde. Nu sitter jag på händerna och försöker lära mig att inte blanda mig i hans liv. När man kontrollerar andra och trampar in på deras revir är det ofta något eget man flyr ifrån.

BETTINA SÅGBOM

PROGRAMLEDARE PÅ YLE.

GIFT MED TOMAS EK, HAR TVÅ SÖNER: DAVY, 19, OCH LEE, 17.

TYCKER OM ATT SEGLA OCH ATT JOBBA I TRÄDGÅRDEN. LÄSER MYCKET.

FAVORITBOK JUST NU: EATING ANIMALS AV JONATHAN SAFRAN FOER. HAR KÖPT FYRA EXEMPLAR REDAN FÖR ATT HON ALLTID LÄNAR UT DEN.

Ny grupp utvecklar psalmboken

MUSIK. Kyrkostyrelsen har tillsatt en arbetsgrupp som kommer att arbeta med tilläggshäftet till den svenska psalmboken.

På förslag av domkapitlet i Borgå stift utsågs kantor **Rainer Holmgård** som ordförande och som medlemmar kontraktsprost **Helene Liljeström**, kantor **Dag-Ulrik Almqvist**, kantor **Anna Brummer**, fil.dr, kantor

Anna Maria Böckerman, ungdomsarbetsledare **Patrick Frisk**, författare **Katrina Gäddnäs**, teol. dr, professor **Karl-Johan Hansson**, stiftssekreterare **Jan Hellberg** och musiker **Mikael Svarvar**.

Kantor **Anders Forsman** fungerar som sekreterare för arbetsgruppen via en anställning på deltid under tiden 1.2.2012–31.12.2013.

Stiftsdekanen slog kronprinsen

VASALOPPET. Stiftsdekan **Sixten Ekstrand** skidade i söndags 90 kilometer från Sälen till Mora tillsammans med en lång rad mer eller mindre kända skidåkare. Han kom i mål efter fem timmar och 34 minuter, en tid han själv är riktigt nöjd med.

– En bra tid för en gubbe i min ålder! säger Ekstrand och berättar att stämningen

var härlig och föret fint.

Ekstrand var betydligt snabbare än den danska kronprinsen **Frederik**, (6.36) och **Pippa Middleton**, systertill prins **Williams** fru **Kate** (7.13). Vasaloppet kräver en hel del träning.

– Man skidar inte 90 kilometer utan att träna, säger Ekstrand. Själv har han längdåkt 700 km i vinter och hållit sig i form året om.

SIXTEN EKSTRAND
FOTO: KP-ARKIV

Sundstén kontraktspastor

PRÄSTER. Kyrkoherden på Kimitoön Ulf Sundstén har utsetts till tf kontraktsprost i Åbolands prosteri.

Ledande branschsekreteraren Pia Kummel-Myrskog på kyrkostyrelsen har förordnats att sköta en församlingspastorstjänst i Johannes församling.

Hela notisen på sidan 18.

Många kämpar för rätt att tro

ATTITYDSKIFTE. Förståelsen för samband mellan religionsfrihet och demokrati växer. Men utmaningarna är stora.

TEXT: MAY WIKSTRÖM

Trosförföljelse hör tyvärr inte historien till. Den förekommer i olika former och grader, bland olika religioner och kulturer.

I dagarna jubilerar föreningen Martyrkyrkans vänner, som har som uppdrag att stöda och hjälpa förföljda kristna. Ordförande **Johan Candelin** gör ett överslag över vad som har förändrats sedan starten för trettio år sedan.

– Från att de kristna förföljdes främst i kommunistiska länder har vi fått se hur de länderna fått sin frihet. Samtidigt har förföljelserna ökat oroväckande i många muslimska länder, säger han.

Den svåraste situationen av alla är den i Irak. Han beskriver följderna av kriget som den största folkvandringen sedan det arabisk-israeliska kriget år 1948.

– Och det är de kristna som flyr. Landet har praktiskt taget tömts på sin kristna befolkning, säger Johan Candelin.

Demokratilängtan skiftar ansikte

Samtidigt skapar den pågående demokratiseringsvågen i arabländerna paradoxalt nog nya orosmoment.

– Vi jobbar mycket med Egypten just nu och därifrån får jag många dåliga nyheter för de kristnas del. Enligt uppgifter jag fått har hundratusen kopter lämnat landet sedan upproret började.

Därför samarbetar Martyrkyrkans vänner intensivt med lokala kyrkor och kristna i Egypten.

– Det är ett så centralt land i den delen av världen, ett föregångsland när det gäller den islamska skolbildningen till exempel, säger Candelin.

Han framhåller att demokratiseringsprocesserna naturligtvis är positiva, men beklagar samtidigt avvisidorna:

– Det händer att demokratin byter ansikte när den väl har landat vid makten. Och då vet ingen längre vad som händer med de kristna. Också inställningen till Israel kan förändras och det kan leda till stor osäkerhet för regionen.

Syriens framtid dyster

Detsamma gäller den allt våldsammare situationen i Syrien. För hela befolkningen är läget ohållbart, men beroende på hur det utvecklar sig kan det på sikt leda till ett tryck mot den kristna minoriteten.

– Samma sak som hänt i Irak kan också hända där, säger Candelin.

Ironiskt nog hade de kristna i Irak det ganska lugnt under diktatorn **Saddam**

DIN TUR nu, Assad! Kana-densiska syrier protesterar mot presidentens hårdnackade linje mot kraven på demokratiska förändringar.
FOTO: ISTOCK

Väst vet liksom inte riktigt vad man ska göra med det här paketet. USA har en egen ambassadör för religionsfrihet och Kanada är på väg åt samma håll.
Johan Candelin

Husseins regim. När han försvann vändes ögonen mot minoriteten, som nu får betala dyrt.

Inser vikten numera

Martyrkyrkans vänner stöder utsatta kristna både ekonomiskt och med förbön. Föreningen har en anställd, **Linda Sarin**. Den har mellan sextio och sjuttio medlemmar från både Finland och Sverige och cirka 5000 understödare.

Sedan starten har myndigheter både här och utomlands fått en annan inställning till frivilligorganisationer som arbetar med de här frågorna – så länge man jobbar seriöst och trovärdigt, tycker Candelin.

– Från statens sida ser man alltmer med uppskattning på det jobb vi gör. Det har hänt mycket på de senaste fem, tio åren. Rent allmänt börjar man i det sekulariserade väst inse vikten av religionsfriheten och dess betydelse för demokratin, säger han.

Han beskriver det som ett uppvaknande, men ett som samtidigt är kombinerat med en viss handfallenhet.

– Väst vet liksom inte riktigt vad man ska göra med det här paketet. USA har en egen ambassadör för religionsfrihet och Kanada är på väg åt samma håll.

Med tanke på att världsekonomins maktcentrum förskjutits österut, med länder som Kina och Indien i topp, blir den rådande religiösa värdegrunden där också intressant. Johan Candelin har ännu inte sett några tecken på att den skulle resultera i religiöst förtryck.

KOMMENTAR MAY WIKSTRÖM

Satsat på fel häst?

Det finns texter man ångrar att man inte skrev genast. Min heter ”Varför är det så tyst i Syrien?”. ”Visst bubblar det. Ni ser det bara inte i väst” var arabiska CNN-kollegans svar för ett år sedan. Nu ser vi den och stavar på rapporter om över sjutusen döda civila.

Kristallkuler är sällsynta och dimmiga ting. Hade jag en skulle jag hoppas att den inte visar en mörk framtid för Syriens kristna minoritet på tio

– Allt har att göra med hur stark nationalismen blir. Där den växer tar man ofta till religionen som maktmedel. Hur det blir framöver beror mycket på hur de här länderna kan integreras internationellt.

Hur är det med religionsfriheten för andra än kristna i vårt eget samhälle?

– Jag tycker att det är bra ställt. Någon kan fråga sig varför muslimerna ska få bygga sina moskéer här när de kristna förföljs i muslimska länder. Svaret är: Därför att Finland är ett demokratiskt land. Det tyckte också **Benazir Bhutto**, som sade till mig att orsaken till vår jämställdhet fanns i kristen-

procent. Upplägget varslar illa: En stor splittrad och missnöjd sunnimajoritet, en president som är alawit och shia, och så de kristna – som backat upp honom i en allians där Assad förenat de få inför trycket från de många.

Nu kan den lieringen stå dem dyrt. Satsat på fel häst? Jo, antagligen. Samtidigt var vägen väl aldrig ett val – varken för dem eller majoriteten i ett hårt kontrollerat samhälle. Det som händer herefter kan möjligen vara det. *Inshallah*, vill Gud – och Syriens befolkning.

domen. Det som är oroväckande hos oss är när främlingsfientligheten börjar sticka upp.

MARTYRKYRKANS VÄNNER R.F.

Grundades år 1982 för att stöda och hjälpa förföljda kristna. Kansli i Karleby med en anställd.

Firar 30-årsjubileum på tre orter, Karleby (stadskyrkan 10.3), Jakobstad (församlingscentret 11.3) och Helsingfors (Månsas kyrka 12.3).

PURMO LÄCKAGE

Vattenläcka stänger kyrkhem

Ett vattenrör som frusit och brustit har förorsakat en översvämning i kyrkhemmet intill kyrkan i Purmo.

Kyrkhemmet måste nu renoveras och kommer sannolikt att vara stängt fram till hösten. Verksamheten flyttas till prästgården, till Lilby eller till Bennäs.

– Vi river upp golvet i serveringsrummet och i delar av salen och i aulan, säger tf fastighetschef **Bengt Norrlin**. Sedan gör vi nya fuktmetningar och ser om vi måste fortsätta riva.

Försäkringarna torde täcka skadorna.

LAGÄNDRING SKYDD

Hundra nya kyrkor skyddas?

Genom att ändra lagen om skydd av kyrkliga byggnader skulle den svara bättre mot dagens behov. Det anser man på Kyrkostyrelsen.

Enligt nuvarande lag är alla kyrkor som byggts före år 1917 skyddade. Det finns sammanlagt över 500 skyddade kyrkor i Finland.

– Men det här årtalet blir hela tiden mer avlägset. I lagändringen föreslår man att åldern skulle vara 50 år. Det skulle automatiskt skydda ungefär hundra kyrkor till, säger överarkitekt **Antti Pihkala** på Kyrkostyrelsen.

FÖRSTA KVINNAN

Laestadiankvinna prästvigd

Den första gammallaestadianska kvinnan har prästvigts. **Mari Leppänen** vidges till präst i Åbo domkyrka av ärkebiskop **Kari Mäkinen** på söndagen. Mari Leppänen får tjänst i Lieto i Egentliga Finland.

Prästvigningen får konsekvenser för Leppänen. Fridsföreningen i Åbo har meddelat att hon inte längre kan verka inom dess informationskommitté eller i andra uppgifter. Även positionen för hennes man **Risto Leppänen** är föremål för diskussion inom rörelsen. Han är ärkebiskopens teologiska sekreterare.

3 FRÅGOR TILL

Anders Laxell

Kontraktspresten Anders Laxell som är kyrkoherde i Hangö fortsätter som assessor vid domkapitlet i Borgå för en sexårsperiod. Det är stiftets präster som väljer domkapitlets två prästassessorer.

Vad gör en assessor?

– Jag sitter med och beslutar i domkapitelskollegiet som leder stiftet. En assessor är deltidsanställd av domkapitlet och bereder olika beslut. Till mitt ansvarsområde hör ansökningarna till alla prästtjänster, jag utreder behörighet och gör upp valförslag. Jag bereder också alla frågor som har med begravningsplatser att göra, liksom också med skriftskolan.

Varför valdes just du?

– Tydligt har prästerna förtroende för mig. En prästassessor måste ha en ordinarie tjänst i stiftet, som kyrkoherde eller kaplan. Dessutom ska han ha avlagt högre pastoralexamen. Just nu är det en handfull präster i stiftet som uppfyller de här villkoren. Det har ofta funnits bara ett par att välja mellan, någon gång till och med bara en enda.

Vilken är den viktigaste frågan i domkapitlet just nu?

– Den klart största frågan är hur de svenska församlingarnas och stiftets framtid ska se ut. Förvaltningsreformen inom kyrkan som har att göra med ändringarna i kommunstrukturen är en svår fråga för Borgå stift. Vi är så små i alla sammanhang. – I södra Finland är det redan nu få kommuner där svenskan är i majoritet. I Nyland är det bara Ingå församling och samfälligheterna i Raseborg och Hangö där också förvaltningsfrågorna hör till Borgå stift, i Åboland Kimitoöns församling och samfälligheten i Västaboland.

• ROLF AF HÄLLSTRÖM

Kyrkoskatten kan läggas om?

KYRKOSKATT. Dyrt och det tar fyra-fem år, svarade Skatteförvaltningen i fjol på kyrkans fråga om möjligheterna att frikoppla församlingstillhörighet från kommungränserna. Om planerna på helt nya system så man ingenting.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM
FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Bara tanken att frikoppla församlingstillhörighet från kommungränserna har stupat på en och samma sak: kyrkoskatten.

Det är den statliga Skatteförvaltningen som sköter uppbörderna för både staten, kommunerna, Folkpensionsanstalten och församlingarna. Skatteförvaltningens datasystem från 1980-talet beaktar egentligen bara en sak gällande församlingstillhörighet: Hör en person till kyrkan eller inte. Hör man till kyrkan går kyrkoskatten till den församling eller samfällighet som finns i den kommun man är skriven i.

Från Borgå stift har man gjort flera påstötningar för att luckra upp systemet, till exempel borde finlands-svenskar som är bosatta i kranskommunerna kring Tammerfors kunna höra till Tammerfors svenska församling.

I våras gav Skatteförvaltningen ett utlåtande om frikopplingstanken. Den skulle ta fyra till fem år att utföra och kräva hundratals dagsverken som kyrkan skulle få betala. Med tanke på kyrkans strukturreform verkar det också som om skilda svenska prosterier skulle vara omöjliga på grund av skattetekniska skäl.

– Att vi är bundna av ett system som vi inte kan påverka upplevs som frustrerande, säger biskop **Björn Vikström**.

Dessutom har Skatteförvaltningen infört utvecklingsstopp för sina datasystem. Orsaken är att man avser att ersätta sina nuvaran-

I DAG kan Skatteförvaltningens system inte fördela kyrkoskatten annat än enligt de kommunala gränserna. Med helt nya program är det en annan sak.

de system och inhandla nytt. Som bäst håller man på att definiera alla krav man vill ställa på programvaran för att kunna gå en offertrunda. – Allt är ännu i sin linda, säger överinspektör **Taito von Konow**. Den tekniska beredningen siktar på åren 2016 eller 2017.

Von Konow som är jurist och inte tekniker säger att

med vanligt lekmanförstånd är det nu som kyrkan borde komma in med sina önskemål,

Biskop Vikström håller med och hoppas det ska gå att på allvar utreda på vilka villkor det går att skapa en kyrklig förvaltningsstruktur som vid behov kan avvika från den kommunala.

I dag håller befolkningsre-

gistercentralen reda på vem som hör till vilken församling. Ett sådant register kunde kyrkan föra själv och leverera uppgifterna åt Skatteförvaltningen som de kommande programmen kan ta emot.

– Det är viktigt att vi får diskutera allt det här så att vi hinner med i processen, säger Vikström.

KOMMENTAR ROLF AF HÄLLSTRÖM

Bara en siffra

Förr kunde man se det

på sin egen skattedeklaration. Kommunen där man bor angavs med tre siffror medan församlingstillhörigheten hade en enda. Egentligen bara plats för ett kryss.

Regeln gäller än trots att den inte syns. Kryss i "Ev. luth" blir en etta, kryss i "ort"-rutan blir en tvåa. Tyska församlingen och riks-svenska Olaus Petri hade sin egen ruta. De står för siffrorna 4 och 5. Treorna betalar ingen kyrkoskatt.

Helsingfors har kommun-koden 091. Står det 091 1 för en skattepliktig går hans kyrkoskatt till Helsingfors kyrkliga samfällighet. Står det 091 2 går det till den ortodoxa församlingen i Helsingfors. Att fördela pengarna direkt dit de egentligen borde gå bara går inte. För den ena siffrans skull.

– Om man reserverat bara en siffra för en uppgift är det en stor sak att öka den till flere, förklarar de på Skatteförvaltningen. Det är många register som ska kommunicera med varann för att det ska bli en korrekt skattededel av alla uppgifterna.

Den som trodde att datorer kan fixa det mesta har fel.

I dag fördelas kostnaderna mellan de fyra som skatteförvaltningen betjänar, staten, kommunerna, kyrkan och FPA. Kostnaderna är ett nollsummespel, alla ändringar går ut över de andra.

A andra sidan. Säger lagstiftaren att beskattningen läggs upp på ett visst sätt så utför Skatteförvaltningen uppbörderna. Det gäller både att stå på sig och att betala för sig.

GRAVPRISER FÖRSAMLINGSBIDRAG

Hjälp till gravplatsköp går an

Fint att efter åtta år få veta att vi gjort rätt, säger kyrkoherde Pentti Raunio, ordförande för gemensamma kyrkorådet i Raseborgs kyrkliga samfällighet.

Eftersom gravplatser är samhällsservice måste det pris församlingen tar vara det samma för alla, oberoende av kyrktillhörighet. Samfälligheten i Ekenäs och numera samfälligheten i Raseborg betalar efter anhållan ut ett bidrag på 80 procent av gravplatsens pris åt sina församlingsmedlemmar. Regionförvaltningsverket i Östra Finland som övervakar begravningslagen har ingenting att anmärka. Beslutet kom efter åtta år.

DANMARK MÄSSFALL

Dåliga präster skrämmer bort folk från kyrkan

Den danska tidningen Kristeligt dagblad rapporterar att landets tio stift i fjol uppgav att hela 201 gudstjänster fick avlysas på grund av mässfall, det vill säga på grund av att brist på deltagare. Forskare menar att den verkliga siffran är betydligt högre.

Varför kommer inte folk till gudstjänsterna? För att prästerna är så dåliga, svarar de forskare och teologer tidningen talat med. De brinner inte för sitt budskap, dessutom är de dåliga på att predika.

– Där det finns duktiga predikanter, där finns det mycket folk i kyrkan. Budskapet måste ha relevans för lyssnaren. Ingen tänder på teologiska klichéer. Om folk märker att prästen är engagerad blir de själva engagerade, menar prästen **Marianne Gaarden** som skriver en avhandling om kommunikationsprocesser i predikan.

Gud har tagit hand om oss

OFRIVILLIG FASTA. I fastetider väljer en del att inte shoppa kläder eller annat de inte nödvändigt behöver. Pinja Holmberg-Peimola shoppar inte heller efter att fastan är slut.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Allt som kommer, det går. Men efteråt märker man ju att allt ändå har löst sig. Vi har fått kläder till barnen av någon eller om skorna har gått sönder har jag märkt att det nästan är vår – jag köper vinterskor nästa år i stället.

Pinja Holmberg-Peimola har fem barn och har varit moderskaps- och vårdledig i 8,5 år. Familjens inkomster består av hemvårdsstöd, barnbidrag och mannens lön, som inte är stor.

– Att vara hemma och klara sig med mindre pengar är också mitt eget val. Barnen är bara små en gång och jag tror att det är bättre för dem att de får vara med mig än att de är på dagis.

Av de fem barnen är den äldsta åtta och den yngsta fyller snart två. Holmberg-Peimola påpekar att shopping är uteslutet för henne också av helt praktiska skäl. Vem har lust att gå i klädaffärer tillsammans med fem barn? När hon någon gång shoppar handlar det främst om ett varv på Fidas missionstorg som finns runt hörnet.

– Det enda jag har köpt nytt är handskar. Handskar hittar man inte second hand.

Styng i hjärtat

Familjen Peimola bor i Esbo och barnens skolkamrater bor ofta i stora, fina bostäder.

– Men jag tror inte att barnen någonsin har fått en känsla av att vi är sämre för att vi har mindre pengar än andra. Ingen av barnens kompisar har heller undrat över hur vårt hem ser ut eller över hur vi har det.

Själv kan hon ibland i lekparken bli lite chockad

BARNFATTIGDOM ÄR ett ökande problem i Finland. Förmånerna för barnfamiljer skars kraftigt ned på 1990-talet och läget är fortfarande dåligt. FOTO: SXC.ORG

då hon märker hur mycket pengar andra kan sätta på till exempel fina babyprylar eller dyra resor.

– När man själv vänder på varje slant kan andras konsumtion kännas ganska vanvettig.

Ibland känner hon ett styng i hjärtat då hon hör vilka upplevelser i form av till exempel utlandsresor andra föräldrar kan erbjuda sina barn.

– Jag önskar att också mi-

na barn fick vara med om något sådant. Många av deras vänner reste utomlands eller till Lappland för att skida på sportlovet, men vi stannade hemma.

Omhändertagna

När bankkontot har varit tomt och Pinja Holmberg-Peimola insett att det tar två veckor tills det kommer pengar igen har läget brukat lösa sig – nästan mirakulöst.

– Min tro har hjälpt mig.

Mina värderingar säger att det inte är vettigt att slösa pengar på onödiga ting. Och när pengarna har varit helt slut har det alltid uppenbarat sig någon extra matburk i skåpet eller också har någon gett oss kläder.

Hon inser att deras familj – om man ser på de fattiga ute i världen – ändå är lyckligt lottad. De har, trots allt, aldrig behövt lida nöd.

– Det märks att Gud har tagit hand om oss.

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

Balansella-kurs i Ekenäs

Balansella är Folkhälsans balansträningsprogram som riktar sig till seniorer. Kursen riktar sig till seniorgruppleddare, personal inom äldreomsorgen och andra intresserade.

Balansella-kurs i Ekenäs torsdag 22.3 kl.10–16.

Under kursen lär du dig bl.a. hur åldrandet påverkar balansen, om trygg och säker balansträning, betydelsen av muskelstyrka och praktiska tips för koordinations- och balansövningar.

Plats: Församlingshemmet, Larssonsvägen 1, Ekenäs

Kursavgift: 50 € (25 € för Folkhälsanmedlemmar). Kursmaterial och kaffeservering ingår.

Anmälan senast 12.3 till koordinators Therese Kronqvist, tfn 09 315 5547, 050 435 0470, therese.kronqvist@folkhalsan.fi

Handelnaus Cafe **BOB BED BREAKFAST**
MAJATALO VÄRDSHUS
SPJUTSUNDVÄGEN 103
01190 BOX SIDBO
+358 50 - 592 42 55
WWW.UUWANAS.FI
Tarha-Uuwanan Gård

Fungerar magen?

Får du tillräckligt fibrer ?

Kanske inte, för vi får i medeltal endast 20g fibrer dagligen från kosten. Den västerländska kosten och "karppandet" (lågkolhydratdiet) begränsar ofta ett tillräckligt fiberintag.

Ett tillräckligt fiberintag har positivt verkan på vårt välbefinnande:

- Sätter fart på en lat eller trög mage
- Lugnar och binder lös stressmage
- Balanserar blodets socker- och kolesterolvärden
- Är utmärkt stöd vid viktkontroll

Linum Plus innehåller fibrer från fem olika, naturliga källor (linfrö, psylliumfröskal, havstorns-, hjortron- och blåbärskrösk). Blanda 1 matsked Linum Plus i t.ex. yoghurt, saftsoppa. Du får samtidigt viktiga omega-3-fettsyror och fullvärdigt protein.

Mer information om produkten:
www.valioravinto.fi/linum-plus

Apotekare Bertil Pernoell grundade Valioravinto år 1960 för att befrämja hälsa och välmående med naturliga ämnen. Valioravinto är fortsättningsvis ett familjeföretag som utvecklar, tillverkar och säljer naturprodukter av hög kvalitet.

Valioravinto 1960

ENEBERGS BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

Varmt välkommen till Martyrkyrkans vänner r.f.:s 30-årsjubileum!

Lördag 10 mars i stadskyrkan i Karleby
kl. 17 Föreläsning av docent Svante Lundgren: "Islam och kristendom i Mellanöstern"

kl. 18 Servering

kl. 19 Festkväll med dr Bob Fu från Kina, violinisten Paula Sumane och pianisten Reinis Zarins från Lettland, ungdomskören Laudate Eum, Johan Candelin, Peter Kankkonen m.fl.

Söndag 11 mars i församlingscentret i Jakobstad

kl. 18 Festkväll med dr Bob Fu, Johan Candelin, Jockum Krokfors, Paula Sumane och Reinis Zarins, utdelning av Pro Fide-priset till dr Bob Fu, servering.

Måndag 12 mars i Månsas kyrka,

Skogbäcksvägen 15, Helsingfors
kl. 18 Festkväll med dr Bob Fu, Johan Candelin, Halvar Sandell, Paula Sumane och Reinis Zarins

Arr: MKV och respektive lokal-församling

BIBELN EGET FÖRLAG

Svenska Bibelsällskapet bildar bokförlag

Svenska Bibelsällskapet har alltid varit beroende av andra förlag för utgivningen av Bibel 2000 och annat, men nästa gång tar man saken i egna händer.

– Förlagsstarten är ett steg på väg mot nästa bibelöversättning efter Bibel 2000. Den här omgången får vi dock inget statligt stöd till arbetet. Vi behöver förbereda oss extra noggrant. Översättningen kommer att innebära ett stort praktiskt och

ekonomiskt ansvar för en liten organisation, säger generalsekreterare **Krister Andersson**.

Svenska Bibelsällskapet bildades redan 1815 men startar först nu Bibelsällskapets förlag med underavdelningen Bibelakademiförlaget.

– Det känns riktigt roligt att kunna bilda förlaget och veta att nästa översättning är i våra händer från start till slut.

KOORDINATORN FÖR Sluta Pantta, Frida Westerback, är nöjd med samarbetet med kyrkan. Jessica Högnabba är en av de kyrkligt anställda som deltar i chatten.

Unga mår inte bra av att pantta

CHATT. Kyrkan lyssnar och stöder på ungdomschatten Sluta Pantta.

TEXT & FOTO:
ANDREAS ANDERSSON

För knappt tre veckor sedan skrev webbprästen **Jessica Högnabba** sitt första inlägg på Sluta Pantta-webbsidan, som grund för diskussionen på chatten. Därpå följande lördag, måndag, tisdag och onsdag medverkade hon och några andra kyrkligt anställda som gästande handledare i chatten. Det var första försöket till samarbete mellan kyrkan och Sluta Pantta.

– Istället för att enbart försöka skapa egna webbprojekt kan vi samarbeta med de stora webbtjänsterna som redan finns, säger Högnabba. Mycket av det andliga arbetet på internet sker i församlingarna, till exempel inom ramarna för församlingarnas eget ungdomsarbete.

– Vi behöver också finnas till för dem som inte har en naturlig kontakt till sin egen församling. Därför behövs nationella webbtjänster, säger Högnabba.

Namnet Sluta Pantta kommer från att unga uppmanas att inte "panta" på sådant de grubblar på utan våga diskutera det. Den anonyma chatten där vuxna handledare medverkar ska sänka tröskeln att ta kontakt.

– Handledarna är till exempel ungdomsledare och psykologer som arbetar med ungdomar, säger **Frida Westerback** som koordinerar chatten.

Olika samfund bjuds in

Planeringen av samarbetet mellan kyrkan och chatten började på hösten på initiativ av kyrkan.

– Jag var ivrig genast från början, jag tycker att vi absolut ska samarbeta, säger Westerback.

Sluta Pantta förverkligas genom samarbete mellan många religiöst obundna stora organisationer, bland annat Yle och Folkhälsan.

Därför fanns det diskussion inom styrgruppen ifall kyrkan ska få vara med. Det blev ett ja, med kompromissen att också andra religiösa samfund bjuds med i samarbetet.

Allt får diskuteras

Då Högnabba var med i chatten var chattämnet döden.

– Ibland kom temat upp men det diskuterades också mycket annat. Vår uppgift är att välkomna, bekräfta och se människorna, säger Högnabba om handledarnas uppgift.

I diskussionen på webben är alla på samma nivå. Chatten går på chattdeltagarnas villkor och därför diskuteras det som de tycker är viktigt.

– Det krävs inte att vi diskuterar direkt religion för att det ska vara en bra chatt, säger Högnabba.

Handledarens roll är att vara den vuxna som lyssnar och har kunskap inom ett visst område. Döden har diskuterats tidigare på Sluta Pantta-chatten, därför valdes det som det grundläggande temat.

Samarbetet fortsätter

Samarbetet med Sluta Pantta fortsätter under våren. En gästhandledare från kyrkans team kommer att delta i chatten ytterligare två gånger.

– Vi märkte att många tyckte om deras närvaro första gången och kyrkans handledare var mycket professionella.

Nästa gång, 17–21 mars, är temat ensamhet och tillsammans. Relationer diskuteras ofta i chatten, säger Frida Westerback.

Chatten är också öppen vid krissituationer, och kyrkans gästhandledare är beredda att rycka in.

SLUTA PANTTA

- **Sluta Pantta** är en webbaserad stödtjänst för unga.
- **Chatten** är öppen måndag till onsdag och lördagar klockan 19–22.
- **Under** våren har chatten kyrkliga gästhandledare den 17 och 19–21 mars och den 5 och 7–9 maj.
- www.slutapanta.fi

VÅGA FRÅGA

Borde alla bli vegetarianer?

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

Varför föder vi upp och äter vissa djur och har andra som keldjur? Borde inte vi människor ta lika bra hand om alla djur i skapelsen?

DU ÄR INTE ENSAM om att ifrågasätta mänsklighetens inställning till djur. Låt oss till exempel bege oss till en stor-market. Hyllorna med foder och leksaker till keldjuren breder ut sig allt mer. Det gör också hyllorna med billigt matlät kött och marinerade broilerstrimlor. Det ena slaget av djur omhuldas och serveras gourmetfoder medan det andra föds upp så snabbt och så billigt som möjligt för att bli lättillgänglig mat åt stressade konsumenter.

EN BIOLOG, agronom eller veterinär kunde kanske svara rent teoretiskt på din första fråga bättre än jag. Jag kan tänka mig att det en gång i tiden har handlat om överlevnad, om vilka djur det har varit möjligt att tämja, föda upp och använda för att tillverka mat, kläder och annat som har behövts för det dagliga livet. Förr tog man till vara allt ätbart på djuren och såg på kött som festmat, som få hade råd eller möjlighet att äta alla dagar. Så är det ännu på många håll i världen.

HUR SER DÅ en teolog på människans förhållande till djuren och till skapelsen? Människans fick enligt skapelseberättelsen en gång i uppgift att bruka och vårda Edens trädgård. Också om vi inte längre lever i paradiset finns uppdraget kvar att bruka och vårda naturen. Människans ansvar för djuren har kristna i praktiken uppfattat på olika sätt. Att bli vegetarian kan vara ett sätt, som också många utgående från andra etiska eller religiösa utgångspunkter väljer. Andra kristna har genom tiderna valt att föda upp djur och äta kött. Men i dagens läge borde allt fler, som du, bli mera medvetna om i vilka förhållanden djuren lever i och vad en allt mer ökande köttkonsumtion i praktiken leder till.

JUST NU ÄR det fastetid i alla kristna kyrkor. Under fastetiden utmanas varje kristen att reflektera över sin livsstil. Vilka följder har mitt handlande för mig själv, för mina närmaste och för hela skapelsen? I år har den evangelisk-lutherska kyrkan tillsammans med Finlands miljöcentral och ekumeniska rådet samarbetat kring projektet "ekofasta". Både kristna och miljövänner inspirerar varandra till att också i vardagen leva enklare och mera ansvarsfullt. När det gäller köttätare betyder det exempelvis att man på nytt kan återgå till att betrakta kött som festmat. På ekofastans webbplats finns många enkla och inspirerande tips för vad ekofastandet går ut på. Jag ekofastar i år och anar redan att jag kommer att fortsätta med att äta mera vegetariskt än förr. Skulle ekofasta vara något också för dig?

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN NINA ÖSTERHOLM

Hemsemester

"Så här långt bort har jag aldrig tidigare varit", säger Sam när han och Frodo kommer till majsfälten utanför Fylke. De är två hobbiter i början av sin långa vandring mot Mordor.

Det är inte direkt något utbytesår i någon exotisk stad som killarna är på väg mot, ingen charter med paraplydrinkar heller, inte ens en liten språkresa. De reser inte för att de vill utan för att de måste.

Om jag gjort mina resor i hobbiststil, det vill säga en-

dast under ytterst tvingande omständigheter, hade jag nog aldrig lämnat landet. Jag säger inte att alla resor varit endast för nöjes skull, men få har varit absolut nödvändiga.

Och visst är det bra att kravla sig upp ur myllan emellanåt och möta gran-

nens blick som omväxling. Utmana lokalsinnet med nya adresser och vricka tungan på obekanta diftonger. Men jag tycker att vi reser för mycket i dag. Resor har blivit en statussymbol som man förväntas prestera med jämna mellanrum. Senast efter en längre

semester förväntar sig både kolleger och släktingar något mer än rapport från hängmattan.

"Staycation" är att semestra på hemorten, att ta en hemsemester. Begreppet myntades i USA under senaste lågkonjunktur och kan säkert snart

komma i återanvändning. Personligen tycker jag vi kan skippa den negativa undertonen av finanskris och istället ge hemsemestern både miljöstämpel och bonus för de icke-existerande resdagarna. Men jag har å andra sidan alltid varit mera hobbist än älva.

IDOLS. Även om lutherska kyrkor inte erkänner helgon på samma sätt som den katolska så visar vi ändå vördnad inför dem som helgonförklarats. Helgonen kan ses som goda föredömen och efterföljansvärda exempel. KP-redaktörerna har letat upp det helgon som bär samma namn som de själva och reflekterat över vilken förebild deras helgonnamne är.

Jobbiga liv vi inte vill ha

Mirakelmissen

Typiskt! Mitt helgon Sankta Nina (Nino, Nune ibland Ninny) är särskilt känd för att hela människor från sjukdom. Och jag som alltid haft svårt för annan medicin än sådan som kommer på recept! Överhuvudtaget är jag misstänksam och svårflirtad när det kommer till mirakel av olika slag och skulle gärna sticka fingrarna i såret för att pröva sanningshalten – om jag bara inte hade så svårt för sår och blod.

Sankta Nina är starkt sammankopplad med kyrkan i Georgien. Den fredligaste versionen av legenden om Nina börjar med en uppenbarelse. Jungfru Maria ger Nina ett kors och skickar sedan iväg henne som missionär till Iberiska halvön. Ninas gåva ligger i att hela människor från sjukdom, bland annat ger Gud kung Mirian III synen åter genom Ninas förbön. Som följd kommer kungen till tro och förklarar kristendomen officiell religion bland georgierna cirka år 327.

Merparten av invånarna i Georgien är kristna än i dag och tillhör den Georgiska apostoliska, autokefala och ortodoxa kyrkan. Georgien har, liksom

de nordiska länderna, en korsflagga.

Här hemma i Norden känns det nästan lite förlägligt med både helgon (som vi i princip inte har) och idoler (som vi har lite för många av på tv). Å andra sidan ser jag uppenbart glädjen av att ha en förebild att se upp till, någon att följa och spegla sig i. Någon som inte dyker upp på löpsedlarna varannan fredag utan som håller, kanske för livet.

Ja, ja, Jesus, säger alla lutheraner. Inom lutherska kyrkor kan ju i princip alla bli helgon, eller åtminstone helgonlika, genom att Jesus kommer in i en människas liv.

Men nu vill jag faktiskt låta Sankta Nina bo i mina tankar ett tag. Och åtminstone två saker stiger snart fram ur hennes liv. Dels att jag kunde vara mindre skeptisk, cynisk och misstänksam. Tänk om jag missar en massa mirakel hela tiden bara för att jag blåvagrar tro på dem?

Det andra Sankta Ninas liv säger mig är att en människa kan göra skillnad. En ensam Nina, långt borta hemifrån, med diffus arbetsbeskrivning. Fast det verkar onekligen också handla om de rätta kontakterna, redan i 300-talets Georgien. (Cynisk igen, jag vet. Förlåt!)

■ NINA ÖSTERHOLM

En bortglömd fiskargosse?

Tråkigt nog finns det inte många helgon med namnet Andreas, bara några asiatiska martyrpäster, så det blir väl att nöja sig med den självklara.

Aposteln Andreas hamnar ofta lite i skymundan. Brodern Petrus får nycklarna till himmelriket, Tomas är tvivlaren som får peta i Jesu sår och Matteus är den syndfulla och giriga skattmasen som får Jesu kärlek och förlåtelse. Men vem är Andreas?

När jag tänker på det inser jag att Andreas var en av de trognaste av Jesu lärjungar. Han var fiskare, kom från Betsaida vid Gennesarets sjö och var enligt evangelisten Johannes också Johannes döparens lärjunge. När hans läromästare såg Jesus gå förbi sa han "Där är Guds lamm", och Andreas följde efter honom. Vilken tillit, vilken tro! I dag lär vi oss som barn att man ska hålla sig långt borta från skaggiga gubbar som säger "följ med mig hem", men Andreas visste att det här inte var vilken skaggig gubbe som helst.

I de andra evangelierna berättas att Andreas fiskade vid stranden med sin bror när Jesus kom och kallade dem att bli människofiskare. Därför är han en förebild som svarar när Gud kallar. Jag tvivlar inte på att han tvekade att svara på kallelsen, men någonting inom honom sa att det är

Gud som kallar. Samtidigt är han väldigt mänsklig. Trots att han har sett Jesus göra så många underverk säger han: "Här är en pojke med fem bröd och två fiskar. Men hur ska det räcka till åt alla?" Inte för att han tvivlar på Jesu makt, utan kanske för att han var en så nära vän att han inte alltid kom ihåg Jesu gudomliga sida.

Som alla helgon så dog också Andreas på ett brutalt sätt, genom korsfästning. Ödmjuk som han var ville han inte bli korsfäst på samma sätt som sin mästare (tänk att man kan ha ett val) utan dog upphängd på ett X-format kors, numera kallat Andreaskorset, ett kors som finns avbildat i Skottlands flagga. Vår fromme fiskarpojke är nämligen Skottlands men även Rysslands och Rumäniens skyddshelgon.

Det känns ganska bra att ha ett namnehelgon som jag kan ha som förebild. Min skepticism mot helgonkulturen bygger främst på den stora mängd helgon som blivit helgonförklarade inte trots utan just på grund av sina synder, som exempelvis spanska helgonet Santiago Matamoros (Sankt Jakob mor-dräparen).

Sankt Andreas den först kallade kan jag ändå leva med. Kuriosa: Ordet kallelse och kall får en att tänka på smeknamnet Kalle, som kommer från namnet Karl. En karl är en man, och en av betydelseerna av det grekiska namnet Andreas är man, manlig.

■ ANDREAS ANDERSSON

Upptäcktsresande i relikter och hopp

Erik den helige ligger onekligen närmast, även om mitt namn inte bara är en kvinnlig variant utan också uttalas med annan betoning. Men Erik, hur helig var han egentligen? Det mesta historieskrivningen har att berätta om hans liv är hur lite man egentligen vet. Erik var kung i Sverige och startade ett korståg mot Finland. Annars levde Erik farligt som kungar gjorde på den tiden: han lönnmördades. Jag utforskar i stället mitt andra förnamn Helena, vilket leder mig till en kvinna som kan kallas kristendomens scenograf.

Sankta Helena är kvinnan som föddes ungefär år 250 och blev mor till Konstantin den store. I 20-årsåldern gifte hon sig med den uppåtsträvande romerska generalen Constatius. Många år senare skulle hennes make bli kejsare – men vid det laget hade han redan skilt sig från henne och gift om sig med en kvinna mera värdig hans status. Han som när de möttes i ungdomen lär ha sett henne som en själsfrände sänd av Gud!

Det kan ha funnits läge att bli lite bitter, men Helena

ILLUSTRATION: MALIN AHO

Sofia-mammans stora sorg

Berättelsen om Sankta Sofia är en vedervärdig historia om en helgonmamas och tresmå helgonbarns lidanden. Enligt legenden lev-

de Sofia och hennes tre döttrar i Italien under kejsar Hadrianus regim. Familjen var rik och varmt troende, och när kejsaren hörde om deras tro och hängivenhet lät han sina soldater kalla mor och döttrar till sig. (Och var höll pappan hus, undrar jag?)

De förhördes enskilt. Tolvåriga Pistis (Tro) vägrade lyssna på kejsaren och anklagade honom i stället för grymhet mot de kristna. Hon torterades svårt (jag går inte in på de gruvliga detaljerna), men beskyddades av Gud. När soldaterna tillslut skulle halshugga henne uppmanade mamman sin dotter att med glädje ta emot den död som skulle förena henne med Kristus. Den Tioåriga Elpis (Hopp) och nioåriga Agape (Kärlek) visade samma hängivenhet och mod och gick efter nya och fruktansvärda tortyrmetoder samma öde till mötes som sin storasyster. Modern Sofia dog några dagar senare då hon – överväldigad av sorg – återlämnade sin själ till Gud vid dötternas grav.

”Låter som en påhittad historia”, konstaterar min katolska kusin nyktert då jag efterlyser mer information om min namne.

Måhända. Men jag låter ändå min blick gå på gång svepa hungrigt över ikonerna med de fyra. De tre helgondöttrarna verkar fridfulla. Har Pistis till och med ett litet leende på sina läppar? Sankta Sofia står mörkklädd och lite dystert och böjd i bakgrunden. Kom hon någonsin över sin sorg? Det är som om glorian tyngde på hennes axlar, som om hon var fastspikad vid den, alltjämt med en skugga av maktlös ångest över sig.

Jag har också tre barn. Jag kan inte föreställa mig något värre än att se mina barn torteras och vara tvungen att se på. I berättelsen är Sofia-mamman två personer. Den ena är hennes Ande, den som gläds över att döttrarna förenas med de rättrogna. Den andra är hennes jordiska själ som bryts ner av sorg och vanmakt.

Kan man vara två på det sättet? Skulle jag någonsin klara av att vara två på ett sådant sätt? Jag ser på Sofias tomta blick. Dumma stackars Sofia-mamman. Jag kan inte vara som hon. Jag vill inte. Mätte hon få krama om de små i sin himmel.

■ SOFIA TORVALDS

Det här är inget korståg

Helgonkalendern bjuder på flera S:t Henry och Henricus men som finländare med Henrik som tredje namn har jag inget

val. Men vilken tråkig snubbe vårt nationalhelgon S:t Henrik är – vad gjorde han annat än blev ihjälslagen?

Naturligtvis måste det ha kommit en kyrklig prelat västerifrån för att organisera kyrkan i den östra rikshalvan och många biskopar på 1100-talet dog en ond bråd död. På den tiden skrev man historier i form av just historier och det är ok att kalla den kyrkliga byråkraten för Henrik. Men helgon? Skräcknorna tiger om Henriks person – han blir ett helgon utan ansikte.

De många skräcknorna om Henrik liknar min barndoms ”Biggles i Finland” där den brittiska flygarässonen utkämpar vinterkriget i snöskor. Också en elvaåring vet att varken författare eller hjälte någonsin varit här i landet.

Över hela Europa finns historien om den vasstungade karingen som får sin hetlevrade make att göra överilade saker. I den finska varianten är Lalli och hans hustru Kerttu levande personer medan biskop Henrik är en statist – han blir ihjälslagen på Kjulo sjö.

Det enda han åstadkommer är undret att Lalli flår sin skalle när han lyfter mitran som han knyckt av sitt biskopliga of-

fer från sitt eget huvud. Man börjar förstå biskop Björn som tycker biskopsmössan är ett väl medeltida påfund.

S:t Henrikslegenderna lever sitt eget liv. Finskhetförbundets tidigare ordförande, teologen Pentti Huttunen skrev en dagspolitisk variant i förbundets organ: ”Den frie finnen böjer sig inte för orättvisan, han gör som Lalli och dräper den som vill förtrycka honom.” Den sanna finländaren mot invandraren.

Så jag serverar min egen variant. Min farbror Henrik växte upp på en prästgård och hade redan som liten pojke sitt livsmål klart, han skulle bli biskop i Oman. Biskop var det finaste sättet att tjäna Gud och Oman var det mest hedniska han kunde hitta i sin kartbok. Han förberedde sig för sin gärning genom att gå i tålamskola, det vill säga sitta under prästgårdens matsalsbord i timmar.

Som vuxen började han studera teologi liksom sin bror. Kriget bröt ut och de ryckte österut. I sin dagbok berättar han hur han upplevde marschpauserna som bönesvar från Gud. Pauskommandot kom just när han höll på att stupa av trötthet.

Brodern stupade under framryckningens andra dag, Henrik kom ända fram till Karhumäki vid Onegasjön. Till jul fick föräldrarna hem sina två stupade teologsöner.

Det här är inget korståg, står det i Henriks dagbok.

■ ROLF HENRIK AF HÄLLSTRÖM

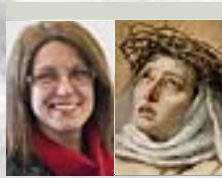
tycks ha märkt att det trots allt fanns mer att upptäcka i livet än den kejsarliga vardagen. Ända upp i 80-årsåldern gjorde hon upptäcktsresor och enligt legenden lyckades hon under en resa till Jerusalem återfinna Kristi kors. Helena sägs också ha hittat delar av Jesu klädnad och bitar av det rep som användes för att binda honom vid korset.

Men vad är det jag i min nutid kan ta med mig av Sankta Helena?

Kanske hennes förmåga att upptäcka inte bara det som platsar i relikskrin eller som utställningsföremål. Upptäckten att livet inte tar slut bara för att det inte blev som det var tänkt och upptäckten att storverk kan utföras också sedan man lämnat ungdomsåren bakom sig. Därtill blir kattvännen i mig lite förtjust när jag läser att Sankta Helena anses vara den som gjorde Cypern så kattrikt. Enligt lokala legenderna hämtade hon med sig stora mängder katter från antingen Palestina eller Egypten för att råda bot på problemet med ormar i ett kloster. Än i denna dag finns ett kloster i närheten av Limassol där nunnorna ägnar sig åt att sköta om traktens övergivna katter.

■ ERIKA HELENA RÖNNGÅRD

”Jag är eld till min natur”... det har sin gräns

I Nicosia var min hyresvärd maronit. Som udda och Romorienterad i den starkt ortodoxa cypriotiska kulturen sken hon upp när hon hörde mitt mellannamn. Sedan dess var jag rätt och slätt ”Catherine”. Katarina av Siena är Italiens skyddshelgon och ett av Europas fyra kvinnliga skyddshelgon. Hon föddes år 1347, mitt under pesten, som dotter till en tygkrämare. Hennes tvilling-syster dog – liksom en stor del av hennes över 20 (!) syskon både före och efter henne.

I dag skulle hennes föräldrar sucka förtvivlat på barnrådgivningen över detta sällsynt envisa barn. (I det här skedet sneglar jag på lappen med personliga avskedsord från en av KP:s medarbetare, där ett av mina nog är åt det hållet.) Som sexåring hade Katarina en härlig syn där Jesus log mot henne och välsignade henne. Som sjuåring bestämde hon sig för att aldrig gifta sig och bara tjäna den leende mannen. Sen var det kört för föräldrarna. Katarina vägrade i sten att gifta sig med änklungen efter hennes syster. Som vapen tog hon till

matstrejk – något system hade lärt henne – och till slut gav föräldrarna upp. Med samma envishet kom hon så småningom också in i dominkanerorden. Hon bodde kvar hemma, där hon fortsatte både att tiga och matvägra, och utvecklade den anorexi som kom att bekymra hennes närstående livet ut. Hon delade ut mat och kläder till fattiga utan att fråga, och det tärde på familjens ekonomi. Som drygt tjuoåring var hon en flitig brevskrivare och korresponderade med påvar och kyrkoledare, alldeles särskilt i sin iver att få tillbaka Avignonpåvarna till Rom.

”Jag är eld till min natur” lär Katarina ska ha sagt om sig själv – och blev med det även brandmännens helgon. Citatet får något att vibrera i mig. Ja, jag kan bejaka det. Så mycket hellre vill jag brinna för något, än bara slött drivas fram mot döden. Klart målmedveten, fullständigt hängiven. Men allting har en gräns. Många helgon slutar livet som martyrer. För Katarina gav kroppen upp efter många års tortyr där hon själv var sin värsta plågoande.

■ MAY KATARINA WIKSTRÖM

MÄSTARE PÅ JOBB. Margareta och Göran Strandvall är privatföretagare med kyrkan som en av sina viktigaste kunder.

De går före

TEXT OCH FOTO: EVA SUNDSTRÖM

Med van hand läser **Margareta Strandvall** upp dörren till Kronoby kyrka och vi skyndar oss in. I samma stund som dörren går igen bakom oss är snällblåsten och kylan utanför bortglömd och stillheten och lugnet inne i kyrkan tar över. Som alltid slås jag av den högtidliga atmosfären.

– Nej, man vänjer sig aldrig vid den försäkrar Margareta som tillsammans med sin man **Göran Strandvall** har hand om församlingsmästaruppgifterna i Kronoby församling och därför tillbringar en hel del tid inne i kyrkan.

Det märks på atmosfären att detta inte är något vanligt hus – att det är en helig byggnad.

– Det är väldigt skönt att komma hit på söndagsmorgonen. Det är en speciell stämning här då. Förväntan ligger i luften. Det är en förväntan som man känner av redan inne i byn.

Att kyrkan skulle komma att bli Margareta och Göran Strandvalls arbetsmiljö var inget de hade planerat eller ens kunnat föreställa sig. Men det är inte heller ett yrkesval de ångrar.

– Många tror att avsikten med vårt jobb är att vi aldrig är lediga på söndagarna. Jag brukar säga att det inte har någon betydelse – skulle vi inte jobba här så skulle vi ändå ha kommit hit till gudstjänsten, säger Margareta Strandvall.

Hon får medhåll av sin man.

– Vi gör inte det här bara för att det är ett arbete utan också för att vi tycker att det är viktigt. Vi gör det för att vi känner för församlingen och för kyrkan.

Från församlingsmästare till fastighetsskötsel på heltid

Göran Strandvall introducerades i tiderna i församlingsmästarens uppgifter. Som viceordförande i församlings-

rådet var det hans uppgift att ordna en semestervikarie åt dåvarande kyrkvaktmästaren. När han inte lyckades hitta någon tog han själv uppgiften och till sin förvåning märkte han att han trivdes väldigt bra med jobbet.

– Den förra kyrkvaktmästaren handledde mig i arbetet och gradvis växte jag in i uppgiften och fortsatte vikarie-rä honom under semestrar och andra ledigheter.

I samband med den ekonomiska recessionen 1994, och när den dåvarande kyrkvaktmästaren gått i pension, beslöt Kronoby kyrkliga samfällighet att privatisera fastighetsskötseln och församlingsmästaruppgifterna. Hit hörde också kyrkvårdens, kyrkvaktmästarens och klockringarens uppgifter. Det var i det här sammanhanget som Göran och Margareta Strandvall med sitt företag kom in i bilden.

För att få formell behörighet för arbetsuppgifterna har paret Strandvall gått en utbildning som omfattar allt från hygienpass och första hjälp till fastighetsskötsel, gravskötsel och undervisning i förrättningarna. Kursen var både praktisk och teoretisk och yrkesprovet avlades i etapper.

– Utbildningen gav mig en djupare dimension på det jag redan lärt mig i praktiken. Det var också intressant att utbyta tankar och funderingar med andra som arbetar med samma uppgifter som vi, säger Göran Strandvall.

Bägge två nämner gudstjänsten som det bästa i arbetet. Men inom fastighetsskötseln uppskattar de den frihet företagandet ger dem.

– Eftersom vi är privatföretagare har vi själva fått utveckla vårt arbete och införskaffa de maskiner och arbetsredskap som vi anser är mest lämpliga. Det gör det hela väldigt intressant – att vi kan påverka det vi gör. Till vår hjälp har vi också två anställda och sommararbetare.

MÄNNISKORNA ska känna att någon gått före – att någon tänt ljusen, sopat trappan och så vidare. Så beskriver Margareta och Göran Strandvall sitt arbete som församlingsmästare i Kronoby.

Fastighetsskötseln och vaktmästaruppgifterna har förändrats mycket under årens lopp. Modern teknik har underlättat arbetet och Göran Strandvall ger som exempel den datateknik som styr både ventilation och dörröppning i det nybyggda församlingshemmet.

– Vaktmästaruppgifterna handlar mycket om att ställa i ordning så att allt är klart när folk kommer. Människorna ska känna att någon gått före – att någon tänt ljusen, sopat trappan och så vidare, beskriver Margareta Strandvall sitt arbete.

– Kraven på fastighetsskötseln har ökat hela tiden. Tidigare gjordes mycket med talkokrafter, numeragår det inte när folk jobbar om dagarna, säger Göran Strandvall.

Som undantag nämner han renoveringen av Kronoby kyrka år 2000 där pensionärerna i byn var väldigt aktiva och gjorde ett stort och värdefullt jobb.

Att paret Strandvall är stolta över sin kyrka går inte att ta miste på när de berättar om renoveringen och om hur interiörerna i kyrkan då målades i färger som valts ut i nära samråd med museiverket. En ny lyster i färgerna lyfte fram de gamla men välbehållna

altarmålningarna och förstärkte det ljusa intrycket i kyrkan.

– Fastighetsskötseln är en tudelad uppgift. Dels ska vi värna och ta hand om det kulturarv som kyrkan i sig utgör, dels ska vi se till att den är öppen och tillgänglig för alla. Skräckscenariot är att kyrkan skulle börja brinna. Byggnaden går att återställa men det kulturhistoriska värdet kan man aldrig få tillbaka, säger Göran Strandvall allvarligt.

En egen begravningsbyrå

När Göran och Margareta Strandvall för några år sedan blev erbjudna att överta begravningsbyrån i byn var de till en början väldigt fundersamma. Med facit i hand är de nöjda och ser arbetet på begravningsbyrån som en naturlig fortsättning på sina övriga uppgifter i kyrkan.

När jag frågar om de inte skräms av att konfronteras med döden på det sätt som arbetet på begravningsbyrån ändå innebär, säger de att de aldrig tänker i de banorna.

– Döden har alltid varit en naturlig del av vårt arbete, säger Göran Strandvall och nämner de så kallade utsjuningarna där kistan ofta öppnas för att

oberörd inför det att någon dött. Man känner med de sörjande och det tar på de egna krafterna också. Men i den andra vågskålen ligger det att man kan vara till hjälp med det praktiska. Det gör att man orkar och att man känner tillfredsställelse i sitt arbete.

Göran och Margareta Strandvall ser arbetet på begravningsbyrån som en av de svåraste arbetsuppgifterna, men samtidigt som en av de mest givande.

– Det gäller att ge de sörjande tid. De är väldigt känsliga men också väldigt tacksamma.

Enligt Strandvalls är det numera många människor som inte vet hur en begravning går till och därför står handfallna när de ställs inför att ordna en.

– Vår uppgift ligger mycket i att hjälpa dem med det rent praktiska, säger de och ger som exempel transporten av den avlidne:

– För de anhöriga är det ofta en stor lättnad att få hem den avlidne. Det är i dessa stunder som det känns fint att jag får vara den som transporterar kroppen, som är sjuk och tård, hem tillbaka till de anhöriga. Det är en högtidlig stund när man kommer körande och hör hur kyrkklockorna ringer, säger han.

Margareta Strandvall säger att många också ursäktar sig för sin handfallenhet över att de inte vet hur en begravning går till. Hon menar att de istället borde vara glada över att det är så.

– Ifall man blir van vid att ordna begravningar så är det ett tecken på att man mist mycket.

Förr gick kunskapen om hur begravningar går till från generation till generation.

– Begravningar sågs som en naturlig del av livet – man ställde upp för varandra och hjälpte till med rent praktiska saker som att gräva graven.

Göran Strandvall ser det som ett privilegium att arbetet i församlingen och arbetet på begravningsbyrån kompletterar varandra så bra.

– Där begravningsentreprenörens uppgift vanligtvis tar slut fortsätter församlingsmästarens, men i vårt fall flyter allt samman. Vi får följa med på vägen och dela stunden med de anhöriga när den avlidne flyttar från den ena världen till den andra.

Döden har ingen tidtabell

Till de negativa sidorna med arbetet på begravningsbyrån hör oregelbundenheten i arbetet – eller som de själva säger det faktum att ”döden inte har någon tidtabell”. Ibland kan det vara väldigt svårt att förutspå den kommande arbetsmängden och arbetet blir väldigt intensivt.

I det övriga arbetet i församlingen går mycket av sommaren åt till det praktiska ute på gravgården och paret berättar att senaste sommars varma väder gett upphov till en hel del gräsklippande.

När det gäller kyrkoåret är julen den brådaste tiden när det ena evenemang- et avlöser det andra.

– Men det är också en av fördelarna med vårt arbete. Eftersom vi alltid är där får vi ta del av många fina konserter och tillställningar som ordnas i kyrkan, säger Margareta Strandvall.

Men både Margareta och Göran framhåller att för dem är påsken och stilla veckan den finaste högtiden på hela kyrkoåret.

Som privatföretagare är det inte alltid så lätt att ta semester men de försöker alltid att hålla någon vecka ledigt efter påsk och sedan i slutet av sommaren.

– Vi känner ett ansvar för jobbet, säger Göran Strandvall och erkänner att han har svårt för att lämna telefonen hemma.

Fördelarna med företaget uppväger ändå eventuella nackdelar.

– Jag får själv styra mitt arbete och om jag är missnöjd med någonting är det till Margareta jag får gå och klaga, säger Göran Strandvall och ler.

KRONOBY KYRKA är en korskyrka uppförd i trä 1822. År 1847 brädfodrades kyrkorummets och väggarna målades i ljusblått. Kyrkan renoverades år 2000.

de anhöriga ska få ta ett sista farväl.
– När man jobbar på gravgården faller det sig också naturligt att man börjar fundera kring döden. Det är många vär-

defulla samtal med anhöriga som äger rum ute på gravgården, säger Margareta Strandvall och fortsätter:

– Faktum är att man aldrig kan vara

”Ett måste på resan!”

Vart du än reser, i hem- eller utlandet, packa alltid med Bioteekkis PROBIOOTTIplus- mjölk-syrebakteriekapslar och Solkapslar.

Bioteekkis Solkapslar världande palmextrakt gör dig snabbare brun, förhindrar bränd hud och motverkar rynkor.

Bioteekkis PROBIOOTTIplus mjölk-syrebakteriekapslar normaliserar effektivt tarmfloran om plötsliga dietförändringar eller främmande förhållanden rubbar balansen.

För vacker solbränna!

Naturlig motståndskraft!

Säljes i naturkost affärer, på hälsoavdelningar och apotek

BIOTEKKI OY
Tel. (02) 434 7000 • www.bioteekki.fi

Tro Hopp och Kärlek

Design: Tobias Mellberg

Smycket är c.a. 23mm högt, tillverkat i sterling-silver och levereras med kedja och ask.

”Kärleken är det centrala, stödd av hoppet och tron”

Pris 39,50€/inkl postkostn.

Sänd in din beställning till
Jonnys Försäljningstjänst
Petalaxvägen 18, 66240 Petalax
Telefon 06-347 0608 cjcenter@malax.fi

Namn: _____ Tel: _____
Adress: _____

Antal

PORAUSÄSSÄT BORRESSET

BERG SVÄRME-BORRNINGAR

- Välkommen och besök vår nya hemsida!
www.porausassat.fi
- Miljövänlig, enkel och bekymmersfri uppvärmning av ditt hus ännu denna vinter

Tfn 050 300 9685
info@porausassat.fi

En beställning av oss är ett Ess i ärmen!

ELLIPS

Finska tofflor

För en vecka sedan fick vi en ny president. I kommentarer och krönikor i svenska dagstidningar har jag läst in lite avund över den saken. Medan Sverige verkar handla om kungliga bebisars namn eller kopplingar till maffian och kaffeflickor verkar Finland plötsligt handla om den där flashmobben där finska karlar sjunger Finlandia på järnvägsstationen för att understöda en presidentkandidat.

Fosterländskhet kontra flärd, liksom.

Jag har själv sjungit Finlandiahymnen i flygplan och på flygfält då jag på 80-talet var medlem i en kör som med jämna mellanrum åkte utomlands för att tävla. Det var kanske en tidig flashmob-upplevelse: att sitta i en flygplansstol och vid landning brista ut i sång medan främlingen som satt bredvid mig såg både skräm och upprymd ut.

Vi tycker ofta att allt är bättre på andra sidan Bottniska viken. Folk är snyggare. De betar sig bättre. De fattar hur mycket drinks man ger på restaurangen och har så vita tänder när de ler. (De ler mer.)

Men vi har en president och vi brister ut i Finlandiahymnen. Vi använder ordet fosterland och då känns det lite varmt inuti oss. (Hos oss alla, oberoende av hudfärg eller språk.)

När man åker utomlands vill man ogärna att försäljarna ska ropa "Finland?" då de får syn på en, då antar man att man haft en dålig kläddag. På hotellrestaurangen på Gran Canaria tyckte jag och döttrarna det var lite pinsamt med landsmannen som kom till middagen iklädd gamla joggingbyxor och tofflor från Prisma. Men efteråt var vi lite stolta ändå.

Tuffa typer sjunger Finlandia på järnvägsstationen och har tofflor till middagen. Skit i vad folk tycker. Man är från Finland, ju.

■ SOFIA TORVALDS

Amerika-trunken äntligen på finsk mark

TEATER. Kristina från Duvemåla. Benny Andersson (musik) och Björn Ulvæus (text), dramatiserad och regisserad av Lars Rudolfsson. Manus Lars Rudolfsson och Jan Mark. Scenografi Robin Wagner. I rollerna Maria Ylipää, Birthe Wingren, Robert Noack, Oskar Nilsson m.fl.

Den är massiv och med hederliga järnlås på, Kristina och Karl Oskars koffert eller "Amerikatruk" som den enorma flyttlådan ofta kallas på dialekt. I denna kista fraktade emigranterna så gott som alla sina ägodelar när de reste över Atlanten för att söka ett bättre liv i den Nya världen.

Som rekvisita i en pjäs som handlar om utvandring är trunken således allt annat än oväntad. Ändå bidrar just denna slitna kista med något genuint som går rakt in i hjärtat.

Till skillnad från kristallkronan i det nyrenoverade teaterhusets salongstak, de nypolerade vapnet ovanför presidentens loge och de mjuka sammetsfåtöljerna som publiken förväntansfullt får sjunka ner i, står en dylik kista faktiskt fortfarande kvar någonstans i många hem. Kanske används den för förvaring, kanske som linneskåp, det är bättre att hitta på nya användningsområden än att skänka bort Amerikatruk – den detalj som för in berättelsen om utvandring i våra egna hem, som knyter ihop Kristina och Karl Oskar med vår emigranthistoria.

Flyktingdrama

Så har *Kristina från Duvemåla* äntligen landstigit också på finsk mark. På skottdagen gjorde den svenska succémusikalen premiär på Svenska Teatern i Helsingfors. Vårens föreställningar lär vara så gott som utsälda.

Utvandring är inget lätt tema att gestalta på en musikalscen. Berättelsen om de svenska bönderna som beslutar sig för att lämna allt för den Nya vär-

dens löften är hisnande, grym och underbar på samma gång. Med på färden rymms alla de stora livsfrågor som uppenbarar sig när du är tvungen att lämna ditt hemland för att överleva. Modeord som integration, assimilering och invandrare finns inte i manuset men parallellerna till vår egen tid är uppenbara.

Det här är ett flyktingdrama med den hemlängtande Kristina, som odlar svenska äpplen i amerikansk jord, i huvudrollen. Hon är också djupt troende och ser tecken i både vädrets makter och mänskliga relationer, hon förtrostar på Gud i både sjukdom och nöd. En så djupt troende huvudkaraktär på musikalscenen hör inte till vanligheterna. Kanske är det på grund av det historiska perspektivet som Kristina inte sticker ur mer än hon gör, det är liksom mera tillåtet att vara religiös på 1800-talet. Men utan Kristinas religiositet hade berättelsen om utvandringarna blivit något helt annat.

Gud ger mening

I utvandringarnas skara finns också lekmanpredikanten Danjel vars karismatiska verksamhet inte ses med blida ögon av kyrkan i Sverige. Väl framme i Amerika får frikyrkopastorn Henry O. Jackson spela rollen som den moderna mannen, han som både kan laga mat och moppa ett golv till kvinnornas förtjusning.

Det som bägge människans tro, men kanske framför allt Kristinas varma förtrostan, tillför föreställning är en känsla av hoppfullhet. Det är hoppet om ett bättre liv som bär henne på vansinneshärfärd över Atlanten. "Är båten verkligen så liten?" frågar sig resenärerna när de får syn på ett av de scenografiska mästerverken, med segel och allt, som ramar in föreställningen.

Utan Kristinas gnistrande livsmod är det svårt att se hur berättelsen skulle ha varmt och glatt publiken på det vis som den nu gör. Hennes tro får spela den roll som den romantiska kärleken vanligen gör, en slags god grund-

EFTER TVÅ år av missväxt i Sverige bestämde sig Karl Oskar och hans bror Robert för att emigrera till Amerika. Kristina ville aldrig lämna Duvemåla men kunde inte fortsätta se barnen svälta. FOTO: CATA PORTIN.

bult som ger mening i allt det meningslösa i ett liv som flykting.

Nästan i famnen

Att religionen verkligen utgör ett av musikalscens huvudteman poängteras också när hela Kristinas tillvaro ställs på sin spets och hon ger uttryck för sitt tvivel i ledmotivlåt nummer ett. Soloframförandet av *Du måste finnas* är också en av höjdpunkterna i musikalen där huvudrollsinnehavare **Maria Ylipää** verkligen visar framfötterna som musikalartist. Det är underbart att som publik kunna luta sig tillbaka och lita på att sångarna kommer att ro iland med också de mest krävande partierna.

Birthe Wingren gör den finlandsvenska publiken stolt över sin tolkning av Ulrika på en annars rikssvensk och finskspråkig rollslista. De svenska skådespelarna **Robert Noack**, i rollen som Kristinas man Karl Oskar, och

Där vi en gång gått

FILM

Stjärnorna över huset

Regi och manus: Saara Cantell.
Biopremiär: 2 mars.

Sådan mor, sådan dotter, får man ibland höra. Men det är ett ordspråk som inte nödvändigtvis stämmer in på **Saara Cantells Stjärnor-**

na över huset (Tähtitaivas talon yllä), en film om kvinnor i tre generationer på en släktgård i östra Finland.

Precis som Cantells förra film, *Kohtaamisia/Hjärtslag*, är det här något av en episodfilm, dock så att de olika människooederna går in i varandra. Lägg till generationsperspektivet och korsklippningen och man får en känsla av att tiden ibland står stilla. Att väggar-

na talar. Samtidigt tecknas bilden

av ett Finland i förvandling, något som sätter sin prägel inte minst på kvinnorollen och familjegemenskapen. Talande är att när Saara (**Elin Pettersdottir**), Sverigefinländaren, nu återvänder till sin barndoms landskap så är det för att slicka såren efter ett kraschat äktenskap. Samt för att jobba på sin doktorsavhandling om "drömmarnas geografi".

Så inte mormor Saimi (**Irina Björklund**), den hårt

slitande folkskolepedagogen som hösten 1942, med mannen vid fronten, tvingas ta ställning till huruvida hon ska lyssna till samvetet (och tjocka släkten) eller till sitt hjärtas röst.

Däremellan möter vi dottern Tuulikki (**Mari Nönnö**), en fri själ som drömer om att flytta ut på landet tillsammans med sin dotter (Saara) – under en tid när flyttningsrörelsen går åt ett helt annat håll.

Saara Cantell klipper

mellan de tre kvinnorna och deras liv, som för att säga att människan inte är en ö – trots att samtiden så låter förstå. För att travestera **Kjell Westö**: det finns dom som gått före oss, dom som kommer efter.

Allt det här borgar för en söt och sympatisk, lagom meditativ sak, även om det bör sägas att filmen som helhet inte alltid lyckas överbygga de enskilda delarna.

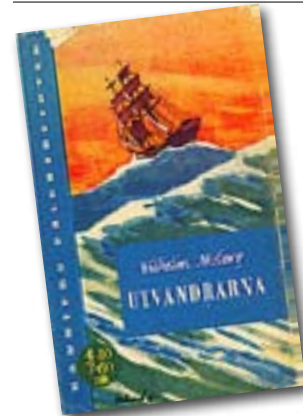
■ KRISTER UGGELDAHL

En svensk nationalberättelse

UTVANDRING. Vilhelm Mobergs utvandrarsvit engagerade och gjorde skandal.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Författaren och journalisten **Vilhelm Moberg** är mest känd för sin Utvandrarserie från åren 1949–59. Bara i Sverige har den sålt i över två miljoner exemplar. Berättelsen om sexton personer som våren 1850 utvandrar från Ljuder till Minnesota i USA är något av en svensk nationalberättelse.

Största delen av Mobergs egen släkt hade emigrerat. Det sägs att det under hans barndom knappt gick en dag utan att Amerika nämdes. Som barn trodde Moberg länge att kusiner var en särskild sorts fina barn som bara fanns på andra sidan Atlanten.

När Moberg var aderton år hade också han skaffat en Amerikabiljett, men föräldrarna som hade alla sina syskon i Amerika ville inte förlora den ende kvarlevande sonen. Han skickade tillbaka biljetten mot ett löfte om att få börja i folkhögskola.

Vem var Kristina?

Moberg föddes i Småland år 1898. År 1907 flyttade familjen till moderns barndomshem, en gård i byn Duvemåla i Ljuder. 1948 flyttade Moberg till USA med sin familj och reste runt i svenskbygderna för att samla källmate-

rial. I Saint Paul i Minnesota hittade han den svenska emigranten **Andrew Petersons** dagböcker som han använde för att bygga upp texten. De två första delarna av Utvandrarserien skrev Moberg i Kalifornien. Den tredje delen kom ut först 1954 eftersom den offentliga debatten kring böckerna krävde en hel del engagemang.

I centrum för romansviten står som vi vet Karl Oskar Nilsson och hans hustru Kristina. Det sägs att Kristina har många förebilder: en ska ha varit Mobergs egen mormor. Det ryktas också om en kärlekshistoria mellan Moberg och en kvinna som hette Kristina. De skulle ha träffats då författaren och hans hustru väntade sitt fjärde barn år 1945. Hon fick ett exemplar av boken Utvandrarna med dedikationen "Till Kristina, min älskade, som lånat sitt namn åt den kvinnliga huvudpersonen i denna bok". I bokens första utkast hette huvudpersonen Anna.

Ulrika gjorde skandal

En av Utvandrarsvitens intressantaste gestalter, Ulrika i Västergöhl, är påfallande lik en verklig person. Det handlar om Sissa Svendsdotter i Östergöl som förekommer i rättegångsprotokoll i samband med att åkerianerna till kyrkans förtret fick allt fler anhängare i småländska byar på sent 1700-tal. Också hon skrek ut sitt förakt mot präster och annan överhet.

Bland annat socknenhoran Ulrikas mustiga språk ledde till att Moberg i ett cirku-lär stämplades som dekadent smutsförfattare av en grupp personer som kallade sig "ljusetets fria kämpaskara".

I dag skäms ingen längre för Vilhelm Moberg. Efter **Benny Anderssons** och **Björn Ulvaeus** succémusikal har Duvemåla blivit ett turistmål igen. Där finns några stenar kvar av grunden till det hus där Vilhelm Mobergs mormor en gång bodde.

Källor: Författare i Småland, Ingrid Nettervik, www.vilhelmmoberg.com

Oskar Nilsson, i rollen som Karl Oskars bror Robert, intar den finländska musikalscenen med elegans – de nya ansiktena lär tilltala också den finlandssvenska publiken. Särskilt Nilssons tolkning av den förlorade broderns återkomst i stycket *Guldet blev till sand* imponerar som både känslig och pompös i sann Björn&Benny-anda. Det är samtidigt ett av de partier där man önskar att teatern hade varit lite mera arena och lite mindre salong. Ensemblen är stor, orkestern imponerande och kören fantastisk. Teaterhuset har förstås inte vuxit i reno-ering, däremot ambitionen. Myck-

et större än **Björn Ulvaeus** och **Benny Andersson** blir nog inte den nordiska musikalvärlden. Frågan är om en större scen i ett samarbete över språkgränserna hade gett musikalerna ett ännu större lyft här på andra sidan viken.

Det blir också intressant att höra om Kristinas berättelse får någon genklang hos teaterpubliken i södra Finland som inte har samma utvandrarhistoria som exempelvis den österbottniska. Kommer Amerikatrunken att hitta sin plats också i nyländska hjärtan?

■ NINA ÖSTERHOLM

"Hennes tro får spela den roll som den romantiska kärleken vanligen gör, en slags god grundbult som ger mening i allt det meningslösa i ett liv som flykting."

KRISTINA FRÅN DUVEMÅLA

• **Svensk** musikal av Benny Andersson (musik) och Björn Ulvaeus (sångtext), dramatiserad och regisserad av Lars Rudolfsson.

• **Bygger** på Vilhelm Mobergs utvandrarsvit om utvandringen från Småland till Minnesota i Amerika år 1850.

• **Uppremiären** 1995 ägde rum på Malmö musikteater och i huvudrollerna syntes bland andra Helen Sjöholm och Peter Jöback.

• **Musikalen** har spelats för över en miljon svenskar, förutom i Malmö även i Göteborg och Stockholm, under perioden 1995–99.

• **Nyppremiär** på Svenska Teatern 29.2.2012. Föreställning under hela 2012.

• **Drygt** 1300 artister lämnade in ansökan till auditionen i Helsingfors.

Bibeln gör succé på Göteborgs Stadsteater

TEATER. Språkförbistringen vid Babels torn börjar med att någon talar finska. Göteborgs Stadsteater sätter upp Bibeln i en fyra timmar lång pjäs.

Bibeln hade premiär på Göteborgs Stadsteater i mitten av februari och kritiker-

na verkar redan vara överens om att det är succé.

Det är ett gigantiskt projekt att sätta upp hela Bibeln på en teaterscen. Författaren **Niklas Rådström** har tagit grepp om Gamla och Nya Testamentet och förankrat dem här och nu.

Varför gör ni det här?

– Därför att Bibeln har

BABELS TORN. Produktionen Bibeln i Göteborg har engagerat fler skådespelare än någonsin tidigare. FOTO: OLA KJELBYE

betytt mer än vi kanske vågar erkänna för vår civilisation, våra sociala koder och våra moraliska värderingar, säger Rådström.

Regissör **Stefan Metz** svarar mastodontsatsningen på fyra timmar i ett uttalande i Kyrkans tidning:

– Alla de djupa och poetiska orden behöver tid, diskussionen om och relationen med Gud och vad den handlar om.

Han jämför Bibeln med lager på lager av tapet

som ligger på varandra.

– När du tror att du kommit till en slutsats om något hittar du någonting annat. Det är outgrundligt och fascinerande. Jag tror det är därför som Bibeln är en sådan bästsäljare.

■ NINA ÖSTERHOLM

Bibeln spelas fram till den 8 maj på Göteborgs Stadsteater. I samband med föreställningen anordnar Göteborgs Stadsteater också en samtalsserie under rubriken Söndagsskolan.

Döp dem alla?

Dopet är en gåva som många vill ge sitt barn. Det ger en tillhörighet som barnet senare kan välja att acceptera eller inte.

TEXT: ANDREAS ANDERSSON

Dopljuset står tänd. IFaderns, Sonens och den Helige Andens namn döper prästen barnet som är klätt i en vit skrud som symboliserar renheten efter att barnet är pånyttfött i Kristus.

Dopet är ett av vår kyrkas två sakrament, instiftat av Jesus själv, och samtidigt det vanligaste sättet för kyrkan att få nya medlemmar. Med tanke på den sjunkande andelen medborgare som hör till kyrkan är det ingen överraskning att också andelen nyfödda som döps minskar. Antalet föräldrar som hör till kyrkan men ändå väljer att inte låta döpa sina barn ökar också. I Helsingfors döps endast hälften av alla barn medan kyrkotillhörigheten är 60 procent.

I de svenskspråkiga församlingarna är tillhörigheten högre. Kyrkoherde **Stefan Djupsjöbacka** i Johannes församling har inte märkt någon tydlig nedåtgående trend i andelen barn som döps i hans församling.

– Kyrkan har också en social funktion för minoriteter. Många unga låter döpa sitt barn för att det kombineras med en familjefest, säger Djupsjöbacka.

Kyrkoherde **Robert Lemberg** i Pernå tror att många av dem som i dag skriver ut sig är unga vuxna som då de själva blir föräldrar sannolikt inte låter döpa sitt barn. Och det kommer kyrkan i framtiden att märka av.

– I dag är dopet fortfarande naturligt för föräldrar. Många vill att barnet ska höra till samma gemenskap som man själv tillhör, trots att man kanske inte är aktiv gudstjänstbesökare, säger Lemberg.

Ger tillhörighet

I Mariehamn är dopstatistiken förvånande. Kyrkotillhörigheten är 77,6 procent – alltså snäppet högre än medeltalet i landet – men dopprocenten är drygt 60. I Ålands landsbygdsförsamlingar är dopfrekvensen betydligt högre. Enligt kaplan **Gunnevi Styrström** kan det bero på att det i Mariehamn bor människor från många olika kulturer. Bland Ålands 28 000 invånare finns hela 80 nationaliteter.

– Men jag märker ofta att många tycker att dopet är viktigt och betydelsefullt.

Enligt Styrström är dopet ett sätt att visa på en väg och ge en möjlighet även om man inte själv är aktiv. Hon tror att det kan göra det lättare för barnet att välja i ett senare skede.

Ett argument som förekommer bland dem som tillhör kyrkan men inte låter döpa sina barn är att de vill låta barnet välja själv. Djupsjöbacka håller med Styrström om att kyrkotillhörighet tvärtom kan göra det lättare för barnet att välja senare.

– Att man undviker att ta ställning för det lilla barnets del gör det svårare för den unga människan att själv ta ställning senare.

Medlemskap utan dop möjligt i Sverige

I Sverige blev alla nyfödda barn au-

”Det känns lite skenheligt att man som kyrkans medlem inte låter döpa sina barn.”

Thomas Rosenberg

DOPET ÄR ett grundsakrament i vår kyrka. FOTO: SEPPU JI SIRKKA/EASTPRESS OY

tomatiskt medlemmar i kyrkan fram till år 1996. I dag är kutymen att man blir döpt för att bli medlem, liksom i Finland. Skillnaden är att Svenska Kyrkan fortfarande ger möjligheter för föräldrar att anmäla sitt barn som medlem i avvaktan på dop. Svenska Kyrkan skiljer sig på så vis från den allmänna teologiska åsikten att dopet är grunden för medlemskap. Enligt informatör **Mats Lagergren** i Uppsala stift har det snarare en praktisk än teologisk förklaring.

– Det är en kompromiss. Samtidigt ger det barnet möjligheten att välja själv, säger Lagergren.

Svagt att inte låta döpa

Sociologen **Thomas Rosenberg** tycker det är överraskande att dopstatistiken pekar neråt. Trots att många har trätt ut ur kyrkan har många också trätt in igen och andelen unga som blir konfirmerade är fortfarande hög. Detsamma gäller andra förrättningar som vigslar och begravingar.

– Det känns lite skenheligt att man som kyrkans medlem inte låter döpa sina barn. Att man själv fortfarande hör till kyrkan betyder att man tycker att den är viktig, men ändå låter man inte barnet växa in i den tryggheten.

Rosenberg säger att det ger barnet en signal om att medlemskap i kyrkan

”känns tryggt för mig men jag vill inte ge det till dig”.

DOPET

• I kyrkans bekännelseskriterier förpliktagas medlemmarna att döpa sina barn. Jesus befalldes att man ska låta barnen komma till honom, för att Guds rike tillhör sådana som de.

• **Dopet** är den viktigaste av alla kyrkliga förrättningar. Det är trons grund. Medlem i kyrkan kan man bli bara genom dopet.

DOMKAPITLET

Kyrkoherden i **Finström-Geta församling** Jon Lindeman har beviljats tjänstledighet 22.3 - 31.5.2012.

Församlingspastorn i **Mariehamns församling** Peter Karlsson har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i **Finström-Geta församling** 22.3 - 31.5.2012.

Församlingspastorn i **Johannes församling** Fred Lindström har förordnats att sköta en kaplans-tjänst i samma församling 1.3 - 30.4.2012.

Ledande branschsekreteraren för diakoni, samhälle och kultur vid KCSA, pastor **Pia Kummel-Myrskog** har förordnats att sköta en församlingspastorstjänst i **Johannes församling** 1.3 - 30.4.2012.

Kaplanen i **Hangö svenska församling** Ann-Sofi Nylund har beviljats tjänstledighet 15.2 - 4.3 och partiell tjänstledighet (40 %) 5.3 - 27.5.2012.

Kyrkoherden i **Kimitoöns församling** Ulf Sundstén har utsetts till tf kontraktsprost i Åbolands prosteri 1.3 - 30.9.2012.

ÅRSMÖTEN

Förbundet kristen skolungdom r.f. kallar till årsmöte 18.3.2012 kl 11.00 på Bokarbetaregatan 4 A, Helsingfors.
Alla välkomna!

Optisk specialaffär

BACCMANS OPTIK
Torggatan 9 Tel. 018-19 226
Mariehamn

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

PÅ GÅNG

Bönen förenar

En spontan gallup bland kvinnorna i internationella bönegruppen visar att de böner som ligger närmast hjärtat berör nära och kära; de egna barnen, familj, släkt och vänner oberoende av om man kommer från Irak, Finland, Syrien, Ryssland, Sudan eller Burma. Språket och sättet att be varierar däremot mycket när invandrarkvinnorna träffas till sina samlingar. Ett annat viktigt bönetema är bönen om fred. Nöden för det egna landets krig, trakasserier och förföljelser är stor.

Natalia Haponen har i flera års tid lett grupper för invandrarkvinnorna. Också i år är kvinnorna aktivt med i arrangemangen kring kvinnodagsfirandet i svenska och finska församlingarna i Karleby. Inför samlingen lördagen den 10 mars kl 10.00 i stadskyrkan planerar gruppen också att medverka med enkel dans till Sjung lovsång alla länder. Förutom allsång, böner och texter på olika språk blir det israeliska lovsångsdanser med gruppen Mahol i Adonai. I kyrkan medverkar bland annat Nancy Wang - Hedström, Gunilla Aarnio, Natalia Haponen, Sari Kontinen - Koski, Kristina Klingenberg, Mahol i Adonai, Kristine Storbacka mfl. Till lördagens kvinnodagsfirandet och firandet av internationella böndagen hör också utställningen "Korsens väg". Den visas i samband med brunchen som hålls i Alasali kl 11.00 - 13.00 genast efter samlingen i kyrkan. Internationella samlingen i kyrkan är ett öppet tillfälle för såväl män som kvinnor.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Ungt gift par söker förmånlig hyresbostad i Helsingforsregionen. 2 r+k+balkong, ca 50 m².
Sofia Ventus: 050 5708940

Rökfritt och pålitligt par önskar hyra lägenhet eller mindre egna hemshus högst 25km från Åbo.
Tel: 050-4283789

24-årig lugn och pålitlig ekonomistuderande söker bostad (gärna möblerad) för tiden mars(april)-juli i Helsingfors. Hyra max 600e.
Kontakta lisa.auramo@gmail.com

Pianolärare, violinist och baby söker tvåa eller trea i västra H:fors, södra Esbo, max 850€, ej rökning eller djur. Heidi 040-7150627

Soc. och kom. studerande rökfri pojke söker enrummare eller tvåa i Västra Hfors eller Mattby Esbo tel. 050-5497313/eller 050-3028327 eriksson

En 48 årig, pålitlig, icke rökare samt heltidsarbetande man söker bostad i H:fors (ej östra) fr. o.m. 1.5.2012 el tid., 25-35 m², 500-600 €/mån. tel. 0400626118

Skötsam rökfri 34-årig kvinna önskar hyra 2:a eller 3:a i Helsingfors from 1.5.2012 för längre tid, med möjlighet att hyra ut ett rum. Även ettor är av intresse. 040-7219945/Malin

AKADEMISKA DAMKÖREN LYRAN
AKADEMISKA SÅNGFÖRENINGEN

Johann Sebastian Bach
MATTEUSPASSIONEN
Lördagen 24.3.2012, kl. 17.00
Johanneskyrkan i Helsingfors

Dirigent: KARI TURUNEN, Orkester: OPUS X, Evangelist: TOM NYMAN, Jesus: SÖREN LILLKUNG, Sopran: THERESE KARLSSON, Alt: JUTTA SEPPINEN, Tenor: GIOVANNI CANTARINI, och Bas: JUSSI LEHTIPUU

Biljetter: 30/22 €, av korister, i Luckan, vid dörren
Förhandsbeställning: biljetter@akademen.com

UTHYRES

Rymlig 2-rummare med stort kök och balkong 59m² i Östra centrum/Hfors, genast ledig. Tel. 050-5245047

Möblerat rum för 450 e/mån för mansperson i Månsas. Inkl allm utrym, el, vatten o bastutur. Kon-takt: 050-3564776.

Drumsö ljust rökfri 2 rum + kök 44m², parkutsikt. 800 euro + vatten, 2 mån garanti. 09-5051548

INVESTERA I ER RELATION

PAR KURS

LÖ 17 MARS 2012

Passar alla åldrar, även för de som sällskapar och inte är gifta. **Pris: 50 euro/par** (lunch och kaffe ingår i priset)

FÖRELÄSARE: VIVAN & BORIS SALO

Plats: Sibbo, Betaniakyrkan, Stora Byvägen 34, Sibbo, Nickby
Sista anmälningsdag: 13 mars.

www.sibbobetania.fi

Edward Holmberg, 0400 806646,
edward@livet.fi

Ett plock bland våra resor

15-21.4 Toila Spa	500,-
2-6.5 Warszawa och Krakow	Några platser kvar! 945,-
10-14.5 Paris	Några platser kvar! 840,-
26-30.6 Kolmården och Vimmerby	265,-
3-5.8 Berlin	
18-19.8 Röster för Östersjön	275,-
11-16.9 Sydvästra Schweiz och kantonen Wallis	1360,-
29.9-7.10 Side, Turkiet	595,-
6-9.12 Julmarknad i Nürnberg	

Kontakta oss för utförligare program!

019-248 1004
Fax 019-248 7058

info@frimanresor.fi
www.frimanresor.fi
Kontorstid: må - fre kl. 8 - 16

Registrerad researrangör KUVI 3050/00/MjMv

VÄLKOMMEN TILL AFRIKA

Du ryms ännu med på t.ex. följande resor:

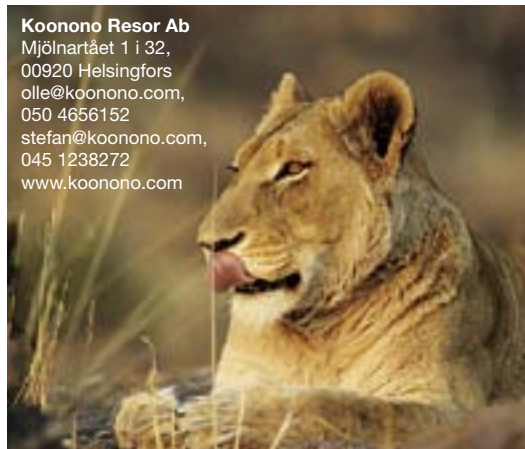
- **Namibia rundtur** (guide: Stefan) 3. - 17.4.2012, **3.500€**
- **Namibia rundtur på svenska** (Olle eller Stefan) 26.10. - 11.11.2012, **3800€**
- **Julresa till Namibia** (Olle) 11. - 28.12.2012, **3800€**

Bekanta dig även med våra övriga resor på www.koonono.com eller be att vi skickar info.

Det mångsidiga innehållet bjuder på oförglömliga upplevelser, livets höjdpunkter, närhet till naturen, safari, möte med lokalbefolkningen mm.

Priset innefattar nästan allt: flyg- och bussresor, logi, mat och dryck och inträdesavgifter.

Vi skraddarsyr resor och bistår dig som vill färdas på egen hand: flygbiljetter, bil, logi, safari.

Koonono Resor Ab
Mjölhartät 1 i 32,
00920 Helsingfors
olle@koonono.com,
050 4656152
stefan@koonono.com,
045 1238272
www.koonono.com

Lärkulla ett utmärkt val för kurs- och konferensverksamhet

Välj Lärkulla då du vill arrangera kurs, konferens eller bara behöver inkvartering. Lärkulla är också lämpligt vid ordnandet av skriftskolor och lägerskolor. Du får god husmanskost, personlig och mångsidig service nära naturen i en fridfull och lugn miljö. Vi har även bastumöjligheter, ett brasrum samt en utegrillplats.

Lärkulla stiftelsen tar fortsättningsvis emot donationer och testamenten. Kontakta direktor Greger Englund tfn 044 3006 025.

Mera information om våra kurser och vår övriga verksamhet hittar du på www.larkkulla.net

Tfn (019) 2757 200, info@larkkulla.net

Orgelpedagogik

Du får kunskaper, material och inspiration till att undervisa barn, unga och vuxna i orgelspel.
19-21.3.2012, Sibelius-Akademien, Helsingfors

Ungdomskultur i dag

Utbildning för dig som jobbar med konfirmander och unga i kyrkan
16-18.4.2012, Lärkulla

Orsa Sports och Lärkullas Fotbollskola för flickor och pojkar födda 1998-2003

Mångsidig träning, högklassigt boende på Lärkulla med helpension, transporterna till och från spelplanen, ett utrustningspaket av hög kvalitet, intressanta föreläsningar, trevlig samvaro och många oförglömliga upplevelser.
30.7-1.8.2012

UNDIK VATTENSKADOR.
VÄRDESÄKRA DITT HUS.

Problemet har funnits länge - nu finns det också en lösning. Att mötas av ett läckage i villan när man kommer hem från semestern är inte roligt. Inte heller att tvingas konstatera att den där speciella källardoften beror på en dropande röranlutning.
Med en vattenfelsbrytare kan du helt enkelt sova gott om natten.

VATTENFELSBRYTARE

Leakomatic
DRIP. DROP. STOP!

Tel: +358-18-21 021 | info@leakomatic.com | www.leakomatic.com

INKAST PATRIK HAGMAN

Den revolutio- nära kyrkokören

HAR DU TÄNKT PÅ det politiskt radikala med att sjunga i kyrkokör? Det här slog mig för ett tag sedan när jag lyssnade på en radiogudstjänst där en kyrkokör medverkade. Klangen var långt ifrån idealisk men kanske just därför tänkte jag: Vilken fantastisk sak kyrkan är! Var annanstans i vårt samhälle får vem som helst vara med i en kör utan att det frågas efter sångförmåga? Och inte nog med det, sedan bestämmer någon att just den gruppen ska uppträda i radion!

JAG ÄR INTE sarkastisk. Det här är kyrkans politik. Att följa och skapa egna regler för hur vi umgås tillsammans i världen. I stället för att som i världen först kräva att man bevisar att man lever upp till en viss nivå för att få vara med (för att inte tala om att synas) tror kyrkan på att välkomna människor in i gemenskapen utan att fråga efter kvalifikationer, erfarenheter, referenser eller talanger.

DET ÄR I sådant som kyrkokörer, basarer, ungdomsgrupper och syföreningar som kyrkan visar att den tror på en annanslags gemenskap. Den är inte en gemenskap som finns till för att producera, som ett företag. Den är inte en gemenskap som finns till för att styra och kontrollera, som en stat. Den är inte en gemenskap som finns till för att underhålla, som en idrottsförening, orkester eller teatergrupp. Alla de har sin plats och nytta, men kyrkan är annorlunda.

KYRKAN ÄR EN gemenskap som finns till för att visa hurudan vår Gud är. Det här gäller allt kyrkan gör, från predikan till snöskottningen på parkeringen utanför församlingshemmet, men framför allt givetvis i gudstjänsten. Inte så att gudstjänsten alltid är det mest synliga uttrycket för hurudan Gud är, utan för att det är där vi lär oss se på vilket sätt våra liv tillsammans kan reflektera Gud.

VI TILLBER EN Gud som vill bli tillbedd genom att vi lever tillsammans på ett särskilt sätt, ett sätt som motsvarar hans natur och sätt att behandla oss. I kristendomen kan man inte skilja på tillbedjan och efterföljelse. Vår gudstjänst är inte något vi gör vid sidan av vårt liv, den är vårt liv. Det betyder att när kyrkan gör något så finns det alltid en koppling till gudstjänsten där, vare sig vi vill det eller inte. Frågan är bara om det vi gör som kyrka på ett sant sätt reflekterar den Gud vi tillber eller inte.

KYRKOKÖREN PEKAR PÅ en Gud som inte bedömer oss efter våra missgärningar, som skapat oss olika för att vi ska ingå i en större harmoni än den som mänskliga försök till kontroll kan uppnå. Välkommen med i revolutionen!

Patrik Hagman är teolog.

”Vår gudstjänst är inte något vi gör vid sidan av vårt liv, den är vårt liv.”

RADBYTET LUCAS SNELLMAN

Lyssnarna har allt svårare att tolka radioandakterna

Senaste vecka orsakade ett Andrum om Abraham och Isak några kritiska insändare och kommentarer i Hbl och sociala medier. Det skrevs om primitivt moraliserande bronsåldershistorier och skräckinlägg. Berättelsen avfärdades som en förvirrad, blodstänkt tidsbild och Abraham med att han helt enkelt hade något fel i huvudet. Hur ska vi som kristna bemöta den kritiken?

Ser vi till innehållet så var andakten texttrogen i sin beskrivning av hur Abraham ställs på prov av Gud och står i beråd att offra sin son. I andakten fanns inget som stred mot program-

reglerna. Det man kan kritisera var att en alltför stor del handlade om att återberätta och förhållandevis lite om att förklara innebörden. Berättelsen om Abraham och Isak är som känt utmanande och behöver belysas utifrån evangeliernas frälsningsbudskap för att den ska kunna tillgodogöras och fungera uppbyggligt. Förklaringen blir extra viktig i radion eftersom det finns så många olika typer av lyssnare.

Det faktum att en stor del av lyssnarna saknar det sammanhang som de bibliska berättelserna behöver sättas in i och därmed inte förstår deras innehåll är ingen nyhet. Det har påtalats länge men utgör fortsättningsvis en enorm ut-

maning för varje förkunnare. Den grupp som däremot växer och blir alltmer högljudd är de som förhåller sig rent fientliga till kristen tro, anser förkunnelsen vara trams och på de grunderna ifrågasätter dess plats i det offentliga rummet. Den här gruppen ställer ytterligare krav på våra andaktstalare.

I andaktsprogrammen ska vi som kristna tala om det som ger oss hopp och framtidstro. Det är vårt uppdrag inom ramen för vårt samarbete med Svenska Yle. Men förkunnelsen behöver beakta de premisser som finns för andaktsprogrammen och vara lyhörd för det sammanhang som de befinner sig i. Här behövs lika sensitiva känslspröt som då vi

till vardags lyssnar in och väger våra ord beroende på om vi möter en glad eller nedstämd person.

Som programansvariga är vi betjänta av lyssnarkritik. Såväl god som dålig och inte bara då det sker övertramp utan även då du som lyssnare upplever att du hört något som talat just till dig, som berört just ditt liv, din verklighet. Endast så kan vi mäta hur väl talarna svarar mot målsättningen att utifrån den kristna tron och traditionen ge lyssnarna en livsbejakande bärande tanke för dagen.

LUCAS SNELLMAN
Ansvarig producent

TIDSANDAN BEKYMRRAR

Oroliga tidstecken

I åratal har israelernas ledare varnat för Irans kärnprogram. Redan för länge sedan hörde jag president Shimon Peres besviket och bittert säga att världen lämnar problemet åt Israel. Alla vill ha olja och lugn och ro i Mellanöstern, men för Israel är frågan om Irans kärnvapen existentiell. Gång på gång har president Ahmadinejad hotat utplåna Israel. Även Irans utsträckta hand Hizbollah samt Hamas har Israels utplåning på programmet. Syrien kan

tänkas rikta uppmärksamheten från inre problem utåt. I Ryssland hörs röster som säger att ett angrepp på Syrien eller Iran är ett angrepp på Moskva.

Det är som bäddat för scenarierna i Jesaja 17, Heskial 38 eller Sakarja 12. Jesu återkomst närmar sig. Det är dags att omvända sig och be om nåd.

REGINA KREANDER
Grankulla

PSALM ÖNSKAS!

Psalmsången en kulturskatt

Tack Lars-Johan Sandvik för din åsikt i KP nr 9. Vi är många som delar den och väntar i bön och hopp på mera psalmsång bland annat i Andrum, eventuellt före. Det hörs så mycket annan musik hela dagarna.

GRETEL ÅBACKA
Smedsby

Garage, förråd, båthus m.m. TILL VINTERPRIS!

- * Färdiga träelement
- * Ritningar ingår
- * Husen levereras kompletta med allt material
- * Transport direkt hem - 10 olika storlekar.

Även enligt egna ritningar - lätt att montera själv. Ring oss!

G.NYMAN BYGGTJÄNST

Med 30 års erfarenhet
68800 KÄLLBY. TEL. 06-766 7922, kvällar 723 5429. Gsm 0400-560 744

STOR EFTERFRÅGAN på hyresbostäder. Vi söker till förmedling ett och tvåor samt bra familjelägenheter i huvudstadsregionen med omnejd. Vi garanterar hyresbetalningen och säkrar Er hyresinkomst.

VUOKRATURVA
Tfn 041 5280 320. Ilmalagr. 2.
www.vuokraturva.fi/svenska

Nu finns ett utbud av Fontana Medias böcker i Kotimaakauppa-bokhandeln:

Öppet: 9-17 (vardagar)
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Välkommen!

www.fontanamedia.fi
(09) 612 615 30

fontana
M • E • D • I • A

Spårvagn 6 stannar vid Sandvikstorget

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

JESUS EXEMPEL

”I de två sakrament Jesus instiftade ger han en form för förståelsen av trons innersida. I dopet bekräftas vår tillhörighet, i nattvarden delar vi bröd och vin med varandra.”
Lennart Koskinen

MODERN ANDETRO

Gengångare går hem ännu
Krönikören Benita Mattsson-Eklund grubblar i tidningen Åland över en Sifundersökning som visar att särskilt yngre och kvinnor tror på spöken. Det är tvärt emot vad landsprosten

Valdemar Nyman och hon diskuterade på 80-talet, när han sopade ut spökan med elektricitetens antåg. Att vara modern räcker tydligen inte. ”Det finns hos oss en längtan att förstå hur allt hänger ihop, särskilt när en närstående dör”, skriver Mattsson-Eklund.

Lille Nisse var på promenad med sin pappa. Rätt som det var hittade de en död fiskmäns.
– Vad har hänt med den? undrade Nisse storögt. – Jo, den dog och fick komma upp till himlen och Gud, svarade pappan.
– Slängde Gud tillbaka den sen?

JANI KARLSSON är anställd av Lärkkulla folkakademi för att sätta fart på det som ska bli skolans "skärgårdsavdelning".

Det våras för Houtskär

Folkhögskolan på Houtskär ska få nytt liv som en del av Lärkkulla. Gemensam nämnare är Jani Karlsson.

TEXT OCH FOTO:
ROLF AF HÄLLSTRÖM

Folkakademin på stiftsgården Lärkkulla tog vid årsskiftet över upprätthållningsansvaret för Houtskärs kristliga folkhögskola. Själva fastigheten förblir i den lokala folkhögskolföreningens ägo och Lärkkulla hyr in sig.

Houtskärskolan är några år äldre än Lärkkulla och bägge har biskop **Max von Bonsdorff** som fadder. Stiftets första biskop funderade i något skede på att Houtskär skulle bli den stiftsgård som sedan blev Lärkkullas i Karis.

För tillfället går Houtskärskolan på sparlåga. Den MBI-verksamhet och möjligheten till kursutbud av typ jägarkurs som man "ärvt" fortsätter.

Jani Karlsson som är upp vuxen i Pjukala i Pargas skärgård är full av tillförsikt. Så fort han hörde om det nya jobbet visste han att det var hans nisch.

Vilken blir den första nysatsningen?

– Vi riktar in oss på skolvärlden med lägerskolor, säger Karlsson som har bred erfarenhet av undervisningssektorn. Föresina två och ett halvt år som rektor lärde han bland annat Sibboeleverna matematik och naturvetenskap och har varit lektor på Heureka.

Som bäst planerar han pakettlösningar med lägerskolor för årskurserna 4 till 9 med tre genomgående teman. De är skärgård och natur, historia och samhälle samt fiske.

– Vi skyndar inte utan vill erbjuda det välplanerat med sikte på hösten 2012.

Som tillvalsmöjlighet kan lägerskolan stifta bekantskap med vad kyrkan betytt för bygden och skärgårdsborna – Houtskärskolan har

"Lägga ut nät, vittja dem och tillreda fisken, det har EU inte satt stopp för."

Jani Karlsson

sina rötter i en väckelserörelse på 30-talet. Ett annat tillval är en heldagsvandring till det naturfagra Hyppeis och returen med båt.

– Houtskär har ett enormt fint orkidebestånd.

När Karlsson själv gick i lägerskola kunde eleverna besöka en ladugård och själva pröva på att mjölka kor. Det var före EU:s stränga hygienregler trädde i kraft.

– Man ska ha andra kläder för ladugården, desinficera händerna när man går in och ut. Det går inte med en hel klass.

Stopp är det också för att besöka fiskodlingar och följa själva produktionen. En ersättare som Houtskär kan bjuda på är fiske:

– Lägga ut nät, vittja dem och tillreda fisken, det har EU inte satt stopp för, säger Karlsson.

Finns det andra målgrupper när det gäller undervisning?

– Nu i augusti och september erbjuder vi abikurser. Inte för dem som bara vill klara sig genom examen utan för dem som vill få **e** eller **I** på studentbetyget. Vår specialitet blir att lära abiturienterna att svara rätt på rätt fråga.

– Inte skriva för breda svar, säger Karlsson. Lärarkrafterna som han engagerat

har suttit som censorer i studentexamensnämnden och vet precis vad det är fråga om.

Strategin bygger på att i takt med att man minskar på universitetens inträdesförhör så blir en lyckad studentexamen desto viktigare.

Kommer Houtskär att bjuda på något utanför den "vanliga" skolan?

– Vi har anhängit om tillstånd att hålla en skriftskola här ute i Lärkkullaregi.

Bland annat Esbo och Nagu församlingar har redan hållit konfirmandundervisning på Houtskärskolan men med egna teologkraft. Lärkkullas första direktor **Harry Wentzel** var pionjär med lägerskriftskolor redan på 50-talet och Karlsson menar att det är dags att väcka upp den traditionen.

Pop- och rocklinje på dagens Lärkkulla har gott rykte över hela landet och det ligger nära till hands att ordna ett musikläger ute på Houtskär.

– Vi blir Lärkkullas skärgårdsavdelning.

Att Lärkkulla nu tar över betyder ju att skärgårdsfolkhögskolan inte riktigt lyckats med sin uppgift?

– I dag måste man vara mera synlig. Det finns så många

konkurrenter som har så mycket att erbjuda, säger Karlsson.

Själv tänker förra Kyrkslättrektorerna resaland och rike eller åtminstone Svenskfinland runt för att berätta om sin nya skola och vad den kan ge.

Tar man med sommarstugorna kan Houtskärskolan erbjuda runt 100 bäddplatser. Men i juli när man hyr ut hela sitt komplex för ett yogaläger som är en stamgäst sedan flera år kan det finnas upp till 180 personer här ute.

– Fint att de har hittat oss. Gänget spelar ingen roll, ju mer folk vi får hit, dess bättre för Houtskärsborna.

Hur bra känner du skärgården och Houtskär?

– Jag är hemma från Pjukala i Pargas och har vuxit upp i skärgården. På Houtskär har jag firat över tio midsomrar som barn.

– Havet är inte så förstört ännu i Houtskär. Ett gott tecken är att blåstången har kommit tillbaka.

Bland åren i skolvärlden ryms också en period som speciallärare på vetenskapscentret Heureka. Hans läroprojekt "restaurera en sjö" finns fortfarande på vetenskapscentrets program fast under annat namn.

Han har en utbildning i

geokemi i bagaget och har undersökt speciellt fosfaters inverkan och hur "gamla synder" dyker upp till ytan ur bottensedimenten. Dessutom har han också restaurerat sjöar på riktigt, som Finjasjön i Hässleholm.

Hemma i Pargas jobbar Karlsson med att få bättre kvalitet på en av havsvikarna genom att anlägga våtmarker, rena Östersjön på naturlig väg.

Sedan drygt ett år är han återflyttad till Pargas med fru, pojkar på nio och åtta år och en prinsessa på två.

– Vi var nio kompisar som flyttade till Åbo för att studera. Vi flyttade alla senare till Esbo. Nu är vi åtta som flyttat tillbaka till Pargas, säger han för att illustrera stadens boendekvalitet. Men flytten ut till Houtskär är ändå självklar.

Också Pargas församling får enbart lovord.

– Det var ett intensivt gäng, säger Karlsson när han tänker på tiden med dåvarande ledaren för ungdomsverksamheten **Gun Geisor**. Flera Höstdagar och Ungdomens kyrkodagar ingår i minnena.

Pargas herden **Henric Schmidt** finns kvar som familjepräst.

– Han kunde göra kyrkan rolig.